

Redakcija, ekspedīcija un kantoris Rīgā, Citadeļē, Muižas ielā Nr. 1.

Tālrūni:

Galvenam redaktoram 23907. Redakcijas locekļiem un kantoriem 23861.

Redakcijas runas stundas: 16—18.

Manuskriptos atzīmējams autora vārds, adrese un honorāra lielums. Neizlietotus rakstus redakcija uzglabā 3 mēnešus.

LATVIJAS KAREIVIS

Desmitais gada gājums.

Studējumu maksa:	
Priekšpusē par viens. petit rindīgu	1.00
Tekstā par viens. petit rindīgu	1.00
Firmu un izprieču alud.	0.30
Pārējie	0.20
Kaŗa iestādēm	0.10
Kareivjiem un darba meklētājiem	0.00
+ 5% slud. nod.	

Abonēšanas maksa:	
par 1 mēnesi ar piesūtīšanu	1.00
" 3 " " "	2.50
" 6 " " "	4.50
" 12 " " "	8.00

Ministru prezidents
H. Celmiņš vakar vakarā pa dzelzceļu izbrauca uz Lizumu. Rīgā viņš atgriezies pirmdienas rītā.

Līdzšinejais kara ministrs
A. Ozols resora vadību rītdien pagaidām nodos iekšlietu ministriem Ed. Laimiņam:

Pirmdien vai otrdien, paredzams, jau būs izraudzīts jaunais kara ministrs. Iespējams, ka tas nāks no militārām aprindām. Bez tam, dažās frakcijās minētas arī kada pazīstama jurista un c. kandidaturas.

Tieslietu ministra vietas izpildīšanu uzņemas finansu ministrs A. Petrevics. Politiskās aprindās parrunā dažu ministru portfeļu pārkārtošanu. Tomēr manāma nokaņa to neiznēst plašos apmēros.

Pirmā kara ministra J. Zāliša piemiņai rīt plkst. 17 pareizticīgo katedrālē būs vēlīts dvēselas aizlūgums. Plkst. 15 J. Zāliša piemiņas fonda komiteja uz viņa kapa noliks vaiņagu. Rīt pāiet 10 gadi no viņa nāves dienas.

Pārceļoties uz jauno dienesta vietu Kauņā,

mūsu bij. kara priekšstāvis Somija un Estija pulkv.-leitn. Zīds uz dažām dienām iebraucis Rīgā. Uz Kauņu viņš izbrauks ceturtdien.

Par pēdējiem iespaidiem un izvadīšanu Helsinkos un Tallinā viņš izsakas šādi:

Helsinkos atvadoties man ļoti lielu sirsnību izrādīja Somijas ģenerālštāba virsnieki ar pulkvedi Valleniusu priekšgalā. Atvadīšanās mielastā piedalījās arī mūsu sūtniecības darbinieki ar sūtni Grosvaldu, kurš arvien izrādījis kara resora priekšstāvjiem vislielāko laipnību un pretimnākšanu. Pulkvedis Vallenius teica sirsnīgu atvadīšanās runu, pastripodams abu tautu un armiju kopējos mērķus un izteikdams atzinību par līdz šim veikto tuvināšanās darbu. Valsts prezidenta uzdevumā pulkvedis Vallenius man pasniedza „Baltās Rozes” ordeni.

Uz runas vispārējo daļu atbildēja sūtnis Grosvalds. Pateicoties par laipno pretimnākšanu, lūdzu nodot valsts prezidentam un valdībai pateicību par lielo pagodinājumu, apbalvojot mani ar „Baltās Rozes” ordeni.

Tallinā pie atvadīšanās bij klat ne tikai šādos gadījumos parastās oficiālās personas, bet arī visi garnizona ģenerāļi un admirālis Zalca. Kara ministra uzdevumā par veikto tuvināšanās darbu un kopējo mērķu sekmešanu izteica atzinību ģenerālis Lills. Kā atmiņu saņēmu ļoti skaistu un vērtīgu sudraba cigāru kasti.

Kara priekšstāvja maiņa Latvijā.

Mums no informētās puses ziņo, ka līdzšinejais Lietuvas kara priekšstāvis Latvijā pulkvedis Giedraitis atstāj savu dienesta vietu, pāriedams uz Kauņu. Viņa vieta, cik paredzams, nāks ģenerālštāba pulkvedis Jakutas, kurš pašlaik ieņem ģenerālštāba operatīvās daļas priekšnieka amatu. Pulkvedis Jakutas Rīgā ieradīsies janvāra sākumā; pulkvedis Giedraitis Rīgā paliks līdz janvāra beigām.

J. Kullīts — nacionālā bloka liders.

Nacionālā bloka apspriedē piektdien pēc Saeimas sēdes Dr. G. Reinharde atteicies no frakcijas liders pienākumiem. Viņa vieta ievēlēts dep. J. Kullīts.

Laika apstākļu maiņa nav sagaidāma.

Kā mums no meteorologu aprindām ziņo, siltais, mitrais un miglainais laiks pieturēsies Latvijā arī nākošās dienās. Izrādās, ka Latvija atrodas jau ilgāku laiku starp augstā un zemā gaisa spiedienu rajoniem, sakarā ar ko jau vairāk nedēļas no vietas pie mums valdošie ir dienvidus un dienvidus rīta vēji. Laiks pie mums ir visu novembra mēnesi un arī decembra mēneša sākumā ievērojami siltāks, kā iepriekšējos gados šīnī laikā. Kad iestāsies ziema, to pie patreizējiem meteoroloģiskiem apstākļiem ir grūti noteikt.

Latvijas bankas sudraba naudas krājumi pleaug.

Pēdējās nedēļas ievērojami pieauguši Latvijas bankas sudraba naudas krājumi. Tā vienas nedēļas laikā, t. i. no 27. novembra līdz 4. decembrim šie krājumi pārvairojušies par 900.000 ls, no 3.035,873 uz 3.932,199 ls. Tas izskaidrojams ar to, ka banka izlaidusi pēdējās nedēļas apgrozībā par vairākiem miljoniem latu jaunās 25 ls banknotes.

Armijas komandiers ģenerālis Penki, bijis galvenā štāba priekšnieks no 1920. g. 30. jūlija līdz 1928. g. 21. aprīlim.

Armijas štāba priekšnieka II palīgs ģenerālis Francis, bijis galvenā štāba priekšnieka palīgs un priekšnieks no 1928. g. 21. aprīļa līdz viņa apvienošanai armijas štābā.

Šachta memoranda atskaņas.

Vācijas valdība paskaidrojums par memorandu.

Reaģējot uz valstsbankas prezidenta dr. Šachta memorandu, Vācijas valdība izdevusi paziņojumu, kurā teikts, ka memoranda publicēšana esot notikusi sarunu laikā, kurās valdība ved ar Šachtu. Valstsbankas prezidenta solis esot pārsteidzīgs un apdraudot valsts politikas vadību. Dr. Šachts sarunās ar ministriem esot uzsvēris, ka ar savām atsevišķām domām par finansiēliem problemiem negribot kaitēt valdības politikai. Memoranda saturs un publicēšanas moments šim solījumam runājot pretin. Valdība atsakoties tagad ielaisties polemikā ar memoranda autoru. Viņa esot nolēmusi jau nākošā nedēļā celt priekšā reihstagam savu finansiēlo programmu visā plašumā. Programma paredz noteiktus soļus Vācijas finansiēla stāvokļa nokārtošanai un plašu nodokļu reformu. Valstskancelers trešdien to iesniegšot reihstagam valdības deklarācija un pie tam uzstādišot uzticības jautājumu.

Vācu socialdemokrātu noziedošais spriedums par Šachtu.

Zem virsraksta „Šachts taisa politiku” „Vorwaerts” raksta, ka valstsbankas prezidents dr. Šachts pašlaik nedarot neko bez sazināšanās ar saviem draugiem lielpašvaldniekiem un smaga rūpniecībā. Kādreiz ļoti iespaidīgas rūpniecību un bankjeru aprindās esot vēlējušas panākt Šachta iecelšanu par finansu ministru vai „parlamentārisku finansu diktatoru.” Vēlāk šis plāns tomēr esot atmests un tagad tās pašas aprindās neslepjot savu izbrīnu par Šachta soli. Vācijai jau dažkārt esot bijuši spējīgi saimniecības vadonji, kas politika izrādījušies par nožēlojamiem diletantiem. Bet valsts bankas prezidents, kurš neprot neko citu, kā tikai vest sliktu politiku nozīmējot valsts interešu apdraudējumu.

Arī angļi nemēra ar Šachta iejaukšanos politikā.

Angļu prese vēlti plašus komentārus Vācijas valstsbankas prezidenta dr. Šachta memorandam un vācu valdības atbildei

uz to. „Financial Times” raksta, ka memoranda publicēšana esot atstājusi finansiēlas, politiskas un diplomātiskas aprindās „bumbas sprādziena iespaidu.” Memoranda varbūt iespaidošot tautas nobalsošanu par Jonga plānu. Informētās aprindās jau kopš ilgāka laika esot bijis zināms, ka Šachts asi nosoda papildu nastas, kurās Vācija uzņemusies pēc Parīzes lietpratēju konferences. Esot saprotams, ka Šachts negrib būt līdzatbildīgs par šīm nastām, kas pieņemtas pret viņa gribu. Bet grūti esot saprast, kādēļ Šachts izvēlēties tagad momentu memoranda publicēšanai. Tagad viņš varot tikai palielināt grūtības, kas vēl stāv ceļā Jonga plāna drīzai pieņemšanai. Memoranda publicēšana taisni tautas nobalsošanas priekšvakarā tiekot uzskatīta Londonā par diezgan indiskretu politisku šachta vilcienu. Šachts, ka finansu lietpratējs baudot milzīgu autoritāti, bet kad viņš iejaucas politikā, tad pie viņa parādotes apbrīnojams valstsvīra spēju trūkums. Šachta deklarācija varot Vācijai nopietni kaitēt, jo taisni Vācija pirmā ciestu, ja Jonga plāns tiktu noraidīts un reparāciju lietas paliktu spēkā Dausa plāns. „Times” Parīzes korespondents raksta, ka pēc Francija valdošām domām Šachta memorandam nekādas nopietnas sekas nebūšot.

Francū nemēra ar Šachta rīcību.

Komentējot Šachta memorandu, franču laikraksti to apzīmē par manevrā, kurš iziet uz grūtību radīšanu tagadējai vācu valdībai un lej ūdeni uz Jonga plāna pretinieku dzirnavām. „Journal” aizrāda, ka Šachta solis esot liela netaktība pret pārējo emisijas banku direktoriem, kas varot izsaukt no viņu puses asu atbildi. „Echo de Paris” uzsver, ka izredzes uz drīzu Vācijas parādu komercializāciju tagad vēl vairāk samazinoties. „Petit Journal” saka, ka Šachts siadoties priekšā saviem tautiešiem kā Vācijas finansu glābējs un „stiprais vīrs,” kurš atsvabinašot Vāciju no viņas krišas politikas un kreditoriēm.

Lta.

Šigada Latvijas linu standartu

finansu ministrija noteiks tuvākās dienās. Pēc ienākšām ziņām, mūsu līnī šogad dos augstvērtīgas šķirnes. Sliktākas šķirnes līnī nāk ļoti reti priekšā. Linu eksporta jautājums vēl nav nokārtots.

Latvju mākslinieku izstāde Ņujorkā.

Rīgas grafiķu biedrība janvārī sarīko Ņujorkā, Metropolitāna muzeja telpās, grafiķu darbu izstādi. Tajā piedašas S. Vidbergs, R. Sutta un citi. Izstādei nolemtie darbi, skaitā apm. 150, jau pirmdien tiek nosūtīti uz Ņujorku. Izstādes organizēšana dzīvu dalību ņem ārlietu ministrijas preses nodaļas vadītājs Dr. A. Bilmanis un mūsu ģeneralkonsuls Ņujorkā Lūļa.

Mūsu sviesta eksports.

Eksportsviesta cenās patlaban iestāties lūzums. Pag. nedēļā pieprasījumi pēc Latvijas sviesta ienāca gausi un cenas noslidēja par apm. 10 sant. kgm. Pag. nedēļā valsts saldētavā no koppienotavām ievēda 5160 mucīņas. No tām 4660 mucīņas pārdeva uz Vāciju par Ls 4.60 — Ls 4.70 kgm. Mūsu patreizējā sviesta raža, salīdzinot ar 1928. g., par apm. 100% lielāka.

Diplomatiskā kronika.

Ārlietu ministri A. Balodi vakar apmeklēja Pad. Krievijas sūtnis Sviderskis.

R.

Lielinieku kara kuģi franču ostā.

Brestas relda 5. dec. ienācis lielinieku bruņukuģis „Parīzkaja Komuna” — sarkanā admirāļa Gallera flagkuģis — un kreisers „Profinterns”. Kuģi ienākuši, lai izvestu remontu. Gallers izdarīja pieņemtas vizītes jūras prefekturā.

Nepārtrauktā darba nedēļa pad.

Krievijā.

SSSR augstākā tautsaimniecības padome „VSNH” bija sasaukusī saimniecisko nozaru vadītāju apspriedi, lai uzzinātu, kādus rezultātus līdzšim devusi pāreja uz tā saucamo „nepārtraukto darba nedēļu” padomju rūpniecībā. Saskaņā ar oficiālo ziņojumu, apspriedē nācies konstatēt, ka vēl pārāk maz vēribas piegriez „nepreirvikas” ievēšanai. Ķīmiskās, stikla, grafitā un c. rūpniecību trestu pārstāvji apspriedē neesot varējuši dot pat nekādus datus par to, cik strādnieku strādā pēc jaunās programmas. Apmierinošus datus varējuši uzrādīt tikai kalnrūpniecības un mašīnrūpniecības trestu pārstāvji. Kalnrūpniecībā paredzēts līdz nāk. gada 1. oktobrim pārvēst uz „nepārtraukto darba nedēļu” pavisam 224.000 strādnieku jeb 90% no šīnī rūpniecības nozarē nodarbinātiem strādniekiem. Līdz šim jau pārvēsti 135.000 strādnieku. Līdzšinejā prakse jau pierādījusi, ka darba ražīgums svētdienās tomēr ir mazāks, nekā pārējās nedēļas dienās. Tas esot pa daļai izskaidrojams ar to, ka strādnieki svētdienās ejot tirgū iepirkt partikas līdzekļus, jo kooperatīvu aparāts vēl „klibo”. Bet daļa no strādniekiem pēc vecas tradīcijas svētdienas tomēr vēl svinot. Mašīnrūpniecībā līdz nāk. gada 1. oktobrim uz „nepreirvikas” būšot pārvēsti 76% no strādnieku kopskaita, proti 252.500 strādnieku; līdzšim esot pārvēsti tikai 100.000. Tālāk ziņojumā vārdu pa vārdam teikts: „Ekonomiskais efekts „nepreirvikai” bez šaubām būs liels. Tomēr jāatzīst, ka grūtības ar izejvielām neatļaus pilnīgi izmantot visas iespējamas, kādas dos nepārtrauktas darba nedēļas ievēšana”. Lta.

Baltijas valstu saimnieciskā konference atklāta.

Aizvakar Tallinā atklāta otrā Baltijas valstu saimnieciskā konference. Tanī piedalās pavisam 160 delegāti no Estijas, Latvijas un Lietuvas. Prezidija ievēlēti Puchks (Estija), Birkhans (Latvija) un Dobkevičs (Lietuva). Priekšsēdētājs Puchks, apskatot savā atklāšanas runā saimnieciskās kopdarbības centienus Baltijas valstu starpā, aizrādīja, ka visu valstu delegāciju uzdevums esot padarīt šo kopdarbību pēc iespējas ciešāku, ejot šai virzienā līdz pat mūitas unijas noslēgšanai visu trīs valstu starpā. Konference palīdzēšot nobīdīt pie malas šķēršļus, kas vēl traucē tirdznieciskos sakarus uz Baltijas valstu sociālās likumdošanas un nodokļu sistemu saskaņošanu. Atsevišķo valstu nostiprināšanās, pēc runātāja domām, būšot etaps ceļā uz Eiropas federācijas plāna izvešanu dzīvē ar Tautu Savienības palīdzību.

Lta.

Armijas spiestuve.

1919. g. 25. augustā armijas virspavēlnieka štābs pārņēma armijas vadzībām Zeiberliha drukātavu, Parka ielā Nr. 6, līdz ar visu inventāru. Par pirmo armijas virspavēlnieka štāba drukātavas pārzini iecelts kara ierēdnis Rodiņš. 1919. g. 28. septembrī par drukātavas priekšnieku nāca leitnants Rode, kurš enerģiski turpināja drukātavas iekārtošanu un administratīvi-operatīva personāla komplektošanu. Par kasierdarbvedi iecelts kara ierēdnis Karkliņš, kura darbību partrauca pāragra nāve. Daudz grūtību pārcieta drukātava bermontiešu uzbrukšanas laikā, kad ar dzīvības briesmām drukātavas personālam bija pašam jāpiegādā papīrs un jāizved gatavie darbi.

Ar bermontiešu padzišanu dzīve saka ritēt normālā gaitā, kas atstāja labvēlīgu iespaidu arī uz drukātavas darbību. Pēdējās pasūtījumi pieauga. Strādnieku skaits pastāvīgi bij jāpalielina. 1919. g. novembrī leitnants Rode drukātavu nodeva kara ierēdnim Strazdiņam, kurš, kā drukātavas pārzinis darbojas līdz šīs iestādes autonomizācijas dienai, kad viņa vietā par autonomā uzņēmuma pārvaldnieku iecela kapteini Ozolu. Ar armijas virspavēlnieka štāba likvidēšanu drukātavu nodeva kara ministrijas kancelejas priekšnieka pulkveža-leitnanta Spandega pārraudzībā, bet ar autonomijas piešķiršanu — kara ministriem. Drukātavas darbība turpināja strauji attīstīties. Velak tipogrāfiju pārceļa uz ērtākām telpām, Citadele, Muižas ielā. Ar 1924. g. 1. aprīli, saskaņā ar Saeimas lēmumu, drukātava izbeidza darboties kā autonomu uzņēmums un to pārdeva par Kara ministrijas Armijas spiestuvi ar padotību Galvenam štābam. Par spiestuves priekšnieku iecēla inženieri pulkvedi Jāni Baumanis, kura vadībā un uzraudzībā spiestuves ēku pārbūvēja un piemēroja tas iekārtu un darbību pieaugošiem darbiem un jaunākām prasībām. Spiestuves darbi-

Pulkvedis Baumanis,
armijas spiestuves priekšnieks.

ba kļuva intensīvāka un produktīvāka. Pašreiz spiestuve nodarbina pāri par simtu brīvā līguma strādnieku un kantora personālu.

Vecākie spiestuves darbinieki ir: noliktavas pārzinis Jānis Helmanis, kurš šo amatu nepārtraukti izpilda no 1919. g. oktobra mēneša; kasieris-darbvedis kara ierēdnis Jānis Liepiņš, kas amatā iecelts 1921. g. 1. aprīlī, spiestuves tehnisko darbību vada no 1923. g. decembra A. Petersons, kas virsgrāmatvedis darbojas kara ierēdnis Jānis Kirkups no 1924. g. pavasara.

Karavīru dzīve.

Jelgavas garnizona māc. J. Kullītis šīs dienas atskatās uz 10 gadu darbību karavīru draudzē. Savu darbu garnizona draudzē viņš sācis kā teoloģijas kandidāts tūlīt pēc bermontiešu izdzīšanas no Jelgavas. Māc. Kullītis ir populārs sabiedrisks darbinieks un ievēlēts Saeimā kā kristīgo nacionalistu deputāts.

Dzimentene.

Uzsākti tilta būves pleksdarbi pie Daugavpils. Šīs dienas tika uzsākti jauncelma tilta priekšdarbi pie Daugavu pie Daugavpils. Jaunais tilts tiks būvēts uz akmeņiem, bet fermas no koka — skaitā 26. Tiltā garums 260 mtr., platums 7 mtr. Augstums būs tāds, lai netiktu apgrūtināta kuģošana. Tilts izmaksās apm. 30 miljonu. Tiltu būs iespējams būvēt arī ziemeļos.

No sākuma galvenā kārtā izvedis zemes darbus, uzsākot tos Grīvas pusē, jo tur Daugavas krasts zemāks par 2 mtr. Bez tam ierīkos vagonu ceļus, pie kuriem dzīšanas sākumā nodarbinās ap 60 bezdarbnieku, pēc kam strādnieku skaitu palielinās līdz 300, caur ko būs iespējams nodarbināt daudzus bezdarbniekus Grīvas un Daugavpils pilsētās.

Līdz ar tilta izbūvi būs novērsta neērtā satiksme Grīvas un Ilūkstes apr. iedzīvotājiem, kuriem līdz šim, lai nokļūtu Daugavpilī jāmēro tāls ceļš gabals pār tiltu pie cietaiškāpa.

Brīvības pieminekļa komitejas Cēsu nodaļa noorganizēta šīs dienas. Komitejas priekšsēdētājs — apriņķa priekšnieks A. Livens, viņa vietnieks — pilsētas galva Dr. K. Vanadzīns, sekretars — E. Dubavs, kasieris — apriņķa valdes priekšsēdētājs K. Likums, komitejas locekļi — Daugavpils pulka k-rs pulkv. K. Olekss, māc. P. Apkalns, māc. A. Voitkus, māc. J. Ozols, prov. K. Zichmans, tirg. J. Jente, tautsk. insp. D. Zoste un pils. domn. J. Aboliņš.

Val mīlestības dēļ? Kandavas pag. 25. g. vecā Liene Kristberģe ziņojusi policijai, ka Virbu pag. F. Ozols vakarā meža uz ceļa sašāvis viņai roku. Ozols precējies, ģimenes cilvēks un pēc K. paskaidrojuma, senāk bijis viņas līgavainis, bet pēdējā laikā sācis atkal viņai piegriezt vērbu un uzmaukt ar savu mīlestību. Kristberģe to noraidījusi un tāpat tas bijis arī pēdējo reizi. Ozols tad izvilcis revolveri un draudējis Kristberģi nošaut. Pēdējā atgrūduši Ozola roku nost no sevis, bet tānī brīdī šāviens gājis vaļā un ievainojis Kristberģu. Ievainojums viegls. Ievadīta izmeklēšana.

Baltijas valstu pilsētu savienības sēde notiek šodien Liepājā. Vakariņā ieradusies arī Estijas un Lietuvas viesi, Tallinas pilsētas galva Mesons un Kauņas pils. galva Vileišis. Viesus stacijā sagaidīja Liepājas pilsētas galva L. Lapa.

No jumta nokritis skursteņslaucītājs. Liepājā Juliana ielas galā atrasts guļam skursteņslaucītājs Kapranovs. K. bija piedzēries, un, kā liekas, nokritis no jumta.

Pasts un telefons. Atklātas pasta palīdzodājas visām pasta operācijām: Pastende — Talsu apr. Pastendes pag. un Stepeļi — Cēsu apr. Jaunpiebalgas pag.; pasta palīdzodājas vienkarši un ierakstītu sūtījumu operācijām: Gustmūža — Cēsu apr. Rāmuļu pag., Imula — Tukuma apr. Aizupis pag., Krēslas — Kuldīgas apr. Kabilas pag., Mārkalne — Valkas apr. Mārkalnes pag., Obraki — Rīgas apr. Birzgales pag., Pūteļi — Jelgavas apr. Zālenieku pag., Sprušeņa — Rēzeknes apr. Makašenu pag., Streijas — Kuldīgas apr. Rendas pag., Skilīņi — Rīgas apr. Sidgundas pag., Tīngeri — Talsu apr. Ārlavas pag., Sabarovka — Rēzeknes apr. Reznas pagasta.

Atvērtas telefona palīdzodājas: Aplociņi — Jelgavas apr. Vitcavas pag., Kikuti — Valmieras apr. Vaidavas pag., Upietes — Valmieras apr. Kokmūžas pag. un Vadži — Rīgas apr. Ādažu pag.

Ārzemes.

Mūsu ekskursantu aizbraukšana no Viļņas. Aizvakar priekšpusdienā latvju ekskursanti apskatīja Viļņas pilsētu. Plkst. 1 dienā Viļņas pilsēta un tirdzniecības-rūpniecības kamera sarīkoja viesnīcā „George” brokastis, kurās piedalījās pilsētas valdes un tirgotāju un rūpnieku apriņķa pārstāvji. Brokastis visi klātesošie nolēma iestāties polju-latvju tuvināšanās biedrība, kuru tuvākā nākotnē projektē nodibināt Viļņā. Plkst. 4 pēcpusdienā Latvijas konsuls Donass sarīkoja ekskursantiem tēju, kura starp citiem piedalījās arī vojevoda Račevičs un bīskaps Bandurskijs. Plkst. 6 ekskursanti izbrauca atpakaļ uz Daugavpili. Stacija tos izvadīja ieradusies pilsētas un tirdzniecības-rūpniecības kameras pārstāvji. Damām — ekskursantiem pilsētas galva pasniedza puķes. Vilcienam atējot, orķestris nospēlēja Latvijas himnu. Lta. Angļu vēstniecības personāls uz Maskavu.

Kopā ar jauno angļu vēstnieku Oveju uz Maskavu dosies vēstniecības padomnieks Gvatkins, sekretars Patriks un militāratašs pulkv. Mitfords. Par vēstniecības tirdzniecisko padomnieku izraudzīts bij. konsuls Vladivostokā Patons. Lta.

Par nemieriem Haitijā (Vestindijas neģeru republikā) angļu laikraksti ziņo, ka tiem ir politisks raksturs un ka tie vērsti pret Savienotām Valstīm. Faktiskā vara Haitijā kopš 1915. gada atrodas amerikāņu virskomisara rokas un Savienotām valstīm ir tiesības uz intervenciju nemieru gadījumos. Amerikāņu valstssekretars Stimsons paskaidrojis, ka tagad kāda haitiešu politiķu grupa sakārā ar priekšā stāvošām parlamenta vēlēšanām esot atstājis plašu propagandu pret Sav. valstīm. Lta.

VISSISUMA.

Lietuvas tabakas trešs tagad uzskatāms par galīgi nodibinātu. Par viņa vadītāju izraudzīts Klāpedas tirgotājs Kohns. — Turku valdība spērusi neoficiālu diplomātisku soļus nolūkā sagatavot Turcijas iestāšanos Tautu savienībā. Lta.

Anglijas augstskolām sava kara aviācija.

Kaut arī gaisa ministrija Anglijā bij nodibināta jau pasaules kara laikā, pirmos pečka gados angļu kara aviācijai veltīja samērā maz uzmanības. Stāvoklis krasi mainījās 1923. g., kam galvenais iemesls franču aviācijas milzīgais skaitliskums, ar ko angļi nevarēja sacensties. Visā angļu presē un sabiedrībā sacēlas vai sašutuma vētra, jo neskaidrajos pečka politiskajos apstākļos šķita, ka nav izslēgta varbūtība par angļu-franču konfliktu. Angļi izdzīvēja atcerējās vācu lidmašīnu uzbrukumus Londonai, bet iedomājoties, ka šādus uzbrukumus var izvest arī milzīgā franču aviācija, angļu sabiedrība prasīja no valdības radikālus soļus „valsts gaisa” aizsardzībai. Sakarā ar to 1923. g. angļi sāka realizēt savu lielo aviācijas programmu. Tas pamatā bij likta ideja, ka angļu kara aviācijai jābūt vismaz tikpat stiprai, cik stipra ir kādas citas valsts aviācija kas var kasniegt Anglijas teritoriju. Izejot no šiem apņēmībām, angļu gaisa ministrija uzsāka organizēt metropolijas (pašas Anglijas) aizsardzības spēkus, kuru lielumu noteica uz 52 eskadriļām. Šajā projektā interesantākais bij tas, ka no minētām eskadriļām 26 bij jābūt neregulārām. Ar divējo gaisa ministrija centās sasniegt divus mērķus. Pirmkārt ekonomiju, jeb pareizāk sakot — ar zināmiem līdzekļiem iespējami lielāku eskadriļu skaitu citai un otrkārt — lai tāda kārtā gaisa aizsardzības jautājumos ieinteresētu vietējas pašvaldības. Apskatot Anglijas tagadējo aviāciju, šis politikas sekas jau spilgti manāmas. Angļu aviācija tagad ietilpst trejādās neregulārās vienībās: speciālas rezerves resp. kadra eskadriļas, papildgaisa spēku eskadriļas un augstskolu eskadriļas. Speciālas rezerves, resp. kadra eskadriļas uzskatāmas par angļu kara aviācijas organizēto rezervi. Papildgaisa spēku eskadriļas uzskatāmas par angļu teritoriālo gaisa armiju un pēc idejas līdzīgas Sav. Valstu nacionālās milicijas aviācijai. Universitāšu eskadriļas turpretim izpilda virsnieku sagatavošanas iestāžu lomu. Patlaban jau saformētas 5 papildspēku un 4 kadru eskadriļas, bet nākošā gadā papildspēku eskadriļu skaits palielinās līdz 8. Visas neregulārās eskadriļas ietilpst būvveidēju aviācijā un kā tādas arī ņemušas dalību pēdējo gadu manevros. Šīs eskadriļas domātas „pretdarbībai”, resp. pretuzbrukumiem. Te jāsaprot uzbrukumi ienaidnieka aerodromiem, lai tāda kārtā paralizētu tā aviācijas darbību. Šāda veida

aktīvai aizsardzībai (eskadriļas domātas tikai Anglijas aizsardzībai) angļi tagad piešķir visnopietnāko vērību, jo Londonas aizsardzības manevru piedzīvojumi radīja, ka zenitartilēriju un iznīcinātāju vien. par pietiekošu drošības garantiju nevar uzskatīt. Kadra un papildvienības neregulārās dienesta apkalpe ieskaitīta zināmās attiecībās, kur ar meklējama viena no atšķirībām starp šiem diviem vienību veidiem. Kadra eskadriļas, pastāvīgais sastāvs noteikts uz 1/3 no visas apkalpes sastāva vienmotorīgo lidmašīnu vienības un 1/2 — divmotorīgo lidmašīnu vienības. Papildeskadriļas, turpretim, tikai 3 pastāvīgā sastāva virsnieki un 1/6 no pārējās apkalpes. Pārējos posteņus atvieto regulārā dienestā nesastāvošās personas. Papildeskadriļas ņem civilo aviācijas skolu absolventus un to formēšanu pārzin teritoriālā karaspēka štābi, turpretim kadra eskadriļas pilnā mērā padotas gaisa ministrijai un to lidotājiem jāiziet nepārtraukta, 6 mēnešu ilga pirmāpmācība. Operatīvā ziņā abu veidu eskadriļas tomēr padotas metropoles pretgaisa aizsardzības štābam. Eskadriļu dislokāciju pagaidām nedrīkst operatīvie, bet gan formēšanas, saimnieciskie un arī aviācijas propagandas nolūki. Pedējiem angļi tagad piegriez sevišķi lielu nozīmi. Trešais regulāras aviācijas vārds ir tā saucamās universitāšu eskadriļas. Viņu uzdevums — modināt interesi pret aviāciju universitātes, saistīt aviācijas zinātniskā darba augstskolas mācības spēkus un sagatavot no studentu vidus aviācijai, kā aktīvos, tā arī rezerves virsniekus. Jau 1925. g. nodibinājis Kembridžas universitātes eskadriļai, sākot apmācību tuvejā Daksfordas aerodromā. Tajā pat laikā vajadzēja nodibināties arī Oksfordas universitātes eskadriļai, bet aerodroma trūkums šo darbu noildzināja līdz 1927. g. novembrim, kad gaisa ministrija iekārtoja aerodromu Apper Heiforda. Patlaban abās eskadriļās jau skaitās apm. 150 lidotāju. Neliela daļa no tiem pēc attiecīga parbaudījuma iestājas regulārā dienestā, bet vairums — iegūst aviācijas rezerves virsnieka tiesības. Bez kārtējās apmācības, augstskolas eskadriļu lidotāji ik gadus 2 nedēļas stažējas kaujas aviācijas vienībās. „Neregulārā” aviācija Anglijā pagaidām vēl atrodas veidošanās stadijā un tuvākā nākotnē paredzams, ka izlīdzināsies tagadējā starpība starp kadru un papildeskadriļām. Bet arī tagad jau angļi šinī virzienā ir guvuši kuplus panākumus.

Galvas pilsēta.

Jauni būvdarbi Rīgā. Rīgas pilsētas hipotēku banka uzņēmusi nākamā gada budžetprojekta 500,000 ls (ieskaitot 400,000 ls aizdevumu no valdības) blokmājas būves turpināšanai (Ausekļa ielā) 500,000 ls, Grīziņkalnā un Samarina ielā, 350,000 ls pamatskolas ēkas būvei Bolderājā, 4 spēkeru būvei pie centrālirģus laukuma — 400,000 ls, bērnu darza ierīkošanai Sarkan-daugavā, Sreienbuša un Samarina ielā — 480,000 ls 4 jaunu pamatskolu būvei — 260,000 ls, centrā — virtuves ierīkošanai — 60,000 ls un tuberkulozes sanatorijas būves nobeigšanai — 300,000 ls. Bez tam mazākas sumas uzņemtas Rīgas pilsētas bērnu slimnīcas paplašināšanai un 3 tautas peldētavu ierīkošanai L. pilsētas slimnīcā.

Tr. Braukšanas maksas paaugstinājums pils. kuģīšos.

No 1. janvāra pilsētas valde paaugstinās braukšanas maksu pilsētas kuģīšos uz Āgenskalna līnijas 2. klasē no 6 uz 8 snt., 1. kl. no 10 uz 14 snt., studentiem un karēivjiem no 3 uz 5 snt. (1. kl. no 5 uz 9 snt.), skolēniem no 2 uz 4 snt. (1. kl. no 3 uz 6 snt.) un par braucieniem naktī no 20 uz 30 snt. no personas.

Attiecīgi paaugstinās braukšanas maksu arī uz Kundziņšālu, Milgrāvi, Zundu u. c. pilsētas kuģīšu līnijām.

Ledlauzis „Kr. Valdēmaris”, kas atradās visu vasaru Andrejostā, pārvietosies drīzumā uz Bolderāju. Mašīnu un kompasu pārbaudi ledlauzis izdaris tikai pēc tam, kad būs iestājies sals un Daugava sāks pārklāties ar ledu. Kuģa ļaudis līdz pilnam sastāvam arī pieņems janvāra mēnesī, jo agrāk ledus jūrā nav sagaidāms.

Lielākā Sarkanā Krusta loterijas vinnēti krituši provinces ledzīvotājiem. 17. loterejas II. klases divu lielāko vinnestu laimīgās lozes, uz kurām krita pa 5000 ls, pārdotas Smiltēnē. Divas no lozēm, uz kurām krita pa 2000 ls, pārdotas Sarkanā Krusta birojā, Rīgā un divas — Beiera drogu veikala, Avotu ielā. No 6 lozēm, uz kurām krituši pa 1000 ls, pārdotas — divas Ventspilī, divas Rozenberga drogu veikala, Rīgā, divas Manrocha grāmatu veikala Rīgā un divas Heartvorta un Radatūša juvelieru veikala, Rīgā. Vinnestu sāks izmaksāt 20. decembrī.

L. L. C. B. gada sapulce. Vakar plkst. 10 no rīta, Baznīcas ielā 4-a, sanāca Latv. Lauks. Centralbidribas gada sapulce. Ieradušies kādi 70 delegāti.

Sapulci atklāja priekšn. agr. J. Blumbergs. Prezidija ievēlēja: P. Sיעenieku no Rīgas, A. Lauvu no Zemgales un T. Cīruli no Evesles. Sekretariāta: sekretaru A. Zandmani un Gaigalu no Cesvaines. Pēc prezidija vēlēšanām pieņēma gada pārskatu. Par pagājušo darbības gadu ziņoja revīzijas komisijas priekšnieks agr. J. Vārsbergs.

Tramvaja sadursme ar dzelzceļu drezinu. Vakar ap pusdienas laiku uz Braslas stacijas pārbrauktuves notika sadursme starp Meža parka līnijas tramvaja motorvagonu № 247 un dzelzceļa drezinu, uz kuras atradās vairāki remontstrādnieki. Drezine bojāta; cilvēki, par laimi, nav cietuši, jo tie paspēja laika nolēkt no drezines; arī tramvaja vagoni cietis. U.

Galvas pilsētas notikumu kronika.

Zāģu skaidu kaudzē noslāpis. Nama pagalmā, L. Maskavas ielā 136, zāģu skaidu kaudzē atrasts bez dzīvības guļam kāds vīrietis. Izsauktais ārsti konstatēja, ka vīrietis noslāpis. No viņa nesa atpakaļ denaturētā spirta smaka, kāpēc pietelz, ka dzērumā iegūlles kaudzē un noslāpis. Dokumenti pie līķa nav atrasti. Pēdējā noskaidrots, ka noslāpūšais ir kāds Staņislavs Pečēls. Izziņu šai lietā policija turpina.

Cētras smagas satiksmes nelaimes. Vakariņā Kr. Barona un Lāčplēša ielu stūrī vieglais auto, pārbraucot tramvaja slīdes, sadūrās ar 4. līn. vagonu ar tādu spēru, ka automobilis aizvieda dažus metrus uz priekšu un galīgi salauca. Cietā tītas un policijas ārsti Dr. Lokenbergs, kas brauca min. automobilī. Viņam dragāts galva, rokas un lauztas ribas. Nelaime notikusi arī šofera Musta nevērtības. — Jānis Bērziņš, no Biriņu pag., braucot pa gaisa tiltu, notrēca pie zemes kādu sievieti, kas pakļuva zem pajūga un rati viņai pārslidēja pāri kājām. Cietušai Emilijai Januševskai, no Lāčplēša ielas 14, lauzta kāja un dragāts ķermenis. — Vidzemes šos. pret namu № 87, Līgates papīru fabrikas direktora vieglais auto № 2359 (Vācija) skāra un notrēca uz bruģa Eduardu Eimani, no Vidzemes šos. 97, kurš kritot pārsīta galvu. — Pārdaugavā sm. auto № 1077 sabrauca 76 g. v. Annu Vērup, no Annīpmūžas ielas 95, kurai lauzta kāja. — t. —

Tiesas.

„Cītiņ” vēlēti. Apgabaltiesa iztiesāja apsūdzību pret Varfolomeju Senkovu, kas jau agrāk sodīts ar ieslodzīšanu pārmācības namā uz 3 gadiem, 62 g. v. Leibu Zaks, kas notiesāts par viltošanas naudas izplatīšanu un 31 g. v. Simani Aleksejevu, kas notiesāts par valsts mantas piesavināšanu. Visi trīs kaut gan nebūvēja tiesības, Saeimas vēlēšanās bija nodevuši balsis. Apgabaltiesa katru sodīja ar 7 dienām arestā.

Kīnas-SSSR konflikta likvidēšana.

Nankinas valdība piekritusi vienošanās protokolam.

Pēc ziņām no Mukdenas, Nankinas valdība piekritusi Nīkolska starp Padomju valdības un Mukdenas pārstāvjiem parakstītam protokolam.

Cangtsuelianga un Litvinova telegramu apmaiņa.

Padomju aģentūra Tass ziņo: SSSR ārlietu komisariats saņēmis no maršala Cangtsuelianga telegramu, kurā tas paziņo savu pilnīgu piekrišanu vienošanās protokolam, kas parakstīts Nīkolsk-Ussurijskā. Talak telegrama paziņo, ka ķīniešu diplomatisks komisars Tsajs pilnvarots vest tālākas sarunas saskaņā ar Nīkolsk-Ussurijskas protokola noteikumiem. Litvinovs nosūtījis Cangtsueliangam atbildi, ka SSSR ārlietu komisariats uzdod savam aģentam Tajos Austrumos Simanovskim satikties ar Tsaju.

Cangtsuekša satricinātā stāvoklis.

Angļu laikraksti ziņo no Šanhajas, ka Kīnas valsts prezidenta Cangtsuekša stāvoklis esot smagi satricināts. Centrālās valdības padomes sēdē Cangtsuekšs jau esot paziņojis savu nodomu demisionēt. Pieci ķīniešu armijas vadoni izlaiduši deklarāciju, kurā prasīta Cangtsuekša aiziešana. Blakus Fengjusiāngam un Jensišchanam deklarāciju parakstījis arī Mandžūrijas ģenerālgubernators Cangtsuekšs.

Lielnieku pīrgāšanās par lielvalstu centieniem.

Zem virsraksta „Iejaukšanās politikas fiasko“ vakar „Izvestija“ savā ievadrakstā izsakās: „Maršala Cangtsuekša telegrama, kurā tas paziņo savu pilnīgu piekrišanu Nīkolsk-Ussurijskas vienošanās protokolam, ir jauns Mukdenas valdības solis ceļā uz tā konflikta likvidēšanu, kurš izcēlās priekš

5 mēnešiem sakarā ar Austrumkīnas dzelzceļa apklāšanu. Bez šaubām, vajadzēs pārvarēt vēl daudz grūtību un mums jārēķinās ar dažādu pārsteigumu iespējām, tomēr bāze konflikta izšķiršanai ir ne tikai atrasta, bet arī fiksēta no Maskavas un Mukdenas valdību organu puses. Japāstrīpo, ka tas nenotika lielvalstu iejaukšanās rezultātā; taisni otrādi, — tas noticis par spīti lielvalstu solim. Var uzskatīt par notikušu faktu, ka Amerikas, Anglijas un Francijas valdību mēģinājums ņemt savās rokās krievu-ķīniešu konflikta nokārtošanu beidzies ar neveiksmi. Stāvoklis nebūt negrozītos, ja triju lielvalstu solim pievienotos nevien tādās valstīs kā Kuba vai Panama, bet arī citi Kelloga pakta dalībnieki. Krievu-ķīniešu konflikta likvidēšana panākta tikai pateicoties Padomju Savienības stingrai un konsekventai politikai, kas nelāvas provocēties uz karu, bet arī nepieļāda, ka tiek ignorētas SSSR likumīgās tiesības. Imperialistisko valstu mēģinājums iejaukties mūsu darīšanās cietis neveiksmi; tas sašķīdīs pret SSSR izturēto un pareizo politiku.“

Sacelšanās kustība Kīnā.

Sakarā ar karaspēka dumpi, kurš izcēlies Pukovā, — Jantsekiangas ziemeļu krastā iepretim Nankinai, — pašā Nankinā valda liels uzbudinājums un proklamēta apjukuma stāvoklis. Sacelšanās kustība iet plašumā, jo dumpiniekiem pievienojušās jaunas karaspēka vienības, kādēļ viņu kop-skaitu tagad vērtē jau uz 50.000. Nankinas valdība nosūtījusi uz Pukovu piecas uzticamas divīzijas. Pēc vēl neapstiprinātām ziņām valdības karaspēks jau sadūrās ar dumpiniekiem pie Vuji, ap 50 km. uz ziemeļiem no Nankinas. Ka dzird, dumpinieki tur esot smagi sakauti. Lta.

Spekulācija ar radiju.

Parīzes laikraksta „Journal“ medicīniskais līdzstrādnieks publicē rakstu, no kura redzams kāda grandioza spekulācija tiek piekopta ar radiju, kurš, kā zināms, ir vienīgais radikālais līdzeklis vēža slimības ārstēšanā. Raksta saturs pelna, lai to tuvāki atreferētu. „Kiri kundzes (radija atradējas) ceļojums uz Ameriku, nolūka tur iegādāt dažus miligramus radija viņas Parīzes laboratorijai, izsaucis dzīvu interesi visā pasaulē. Viņa devās uz Ameriku, lai veicai Eiropai apgādātu nīcīgu daudzumu dārgā metala, ar kuru dziedināt vēža slimniekus, kas citādi neglabjami ietu bojā. Pateicoties augstsirdīgiem ziedotājiem, Kiri kundze varējusi samaksāt pasakaino cenu. Bet ir nepieciešami visas cilvēces intereses vērst uzmanību uz tiem apstākļiem, kādi patlaban valda starptautiskā radija tirgū. Cena par vienu gramu radija pastāvīgi tuaras uz 600.000 līdz 800.000 frankiem, no kādas cenas tiešam reibst galva. Pie tam jāievēro, ka radiju pārķir vienīgi labdarīgās iestādes, hospitaļi un zinātniskie institūti, kas šādu sumu var savākt tikai ar augstsirdīgu ziedotāju palīdzību. Radija fantāstiskā cena izskaidrojama nevis ar to, ka būtu šī metala trūkums, bet gan vienīgais lemeslis tas, ka ir nodibinājies radija trests starptautiskā mērogā: Šī tresta mērķis — ierobežot radija produkciju, lai cenā paliktu līdzinēja augstuma un lai tās netiktu nopiestas zemāk ar pastiprinātu piedāvājumu tāpat, kā tas piem. ir ar karpu, gumiju un petroleju. Bet radijs tāču nav viela, kas kalpotu veikalnieciskām vai rūpniecības vajadzībām, bet gan tas nāk par labu vienīgi tiem neskaitāmiem nelaimīgajiem, kuri katru gadu tūkstošiem mirst ar vēzi, šo cilvēces briesmīgo lastu. Vai šādos apstākļos tiešām būtu pieļaujama veikalnieciska spekulācija? Kopš 1903. gada, kad Kiri kundze kopā ar savu nelai-

ka viru atrada radiju, radiju saturoši metali atrasti dažādās pasaules daļās: Zviedrijā, Spānijā un Amerikā, bet it sevišķi Beļģu Kongo, kur Augškatangas apgabala uzietī bagātīgi radija aktīvi slāņi. Augškatanga radiju ražo jau tik daudz, ka tā produkcija citās valstīs praktiski nekriņ svāra. Vienā pašā Augškatangā būtu iespējams ražot radiju pietiekošā daudzumā par vienu divdesmito daļu no viņa tagadējās cenas, tā ka visas slimnīcas pasaulē varētu apgādāt ar šo nepieciešamo dziedniecības līdzekli. Radija trests turpētīm nostājies uz viedokļa, ka produkcija jau pārsniedzot pieprasījumus. Bet patiesībā ir tā, ka pieprasījums varēs uzskatīt par pilnīgi apmierinātiem tikai tad, kad katru vēža slimnieku varēs ārstēt ar radiju. Nesen Sorbonnas universitātes prof. Matinjons ar lielu sašutumu vērsa franču zinātņu akadēmijas uzmanību uz šiem kļūdošiem apstākļiem. „Augškatangas kalnraktuvju sabiedrība“ (ta saucas trests, kas ražo radiju) pēdējos gados nopelnījusi milzu sumas. Šīs sabiedrības akcijas, kuru nominālais kurss bija 500 frankus, tagad tiek kotētas ar 195.000 frankiem, kas ir nedzirdēts gadījums biržas vēsturē. 1928. gadā sabiedrība pelnījusi pavisam 245 miljonus franku pret 128 miljoniem franku 1927. gadā. Pie šīs milzu sumas vēl jāpiešķir gandrīz 119 miljonus „nobēdzinātas peļņas“. Pēc biržas kursa sabiedrības akciju kopvērtība patlaban ir 5 miljardi franku. 1929. gadā peļņa būs vēl lielāka, jo tīklab produkcija, kā cenas ir cēlās. Lūk, tā izskatās radija tresta finansielais stāvoklis. Un šādos apstākļos trests turpina prasīt par radiju pasakainas cenas un negrib cilvēces labā tas pazemināt. Trestam būtu laiks saprast, ka katrs nopelnīts miljons tiek samaksāts ar tūkstots cilvēku dzīvību.“

Latvijas Sarkanā Krusta 3-klasīgās naudas loterijas № 17

II. klases izlozes (no 2. — 5. decembrim 1929. g.)

vinnestu saraksts.

Saraksts attiecas uz abām seriēm: A un B.

Ls 5.000.—									
63660									
à Ls 2000.—									
13026 73476									
à Ls 1000.—									
57121 113645 116987									
à Ls 400.—									
40319 92446 99131									
à Ls 200.—									
4611 23210 30979 59823 79683 82160 99038 126597									
128507 140220									
à Ls 100.—									
14166 15516 29445 38978 67220 70364 73314 76059 76991									
77845 84514 87228 91778 101821 110646 117398 117896									
122119 125026 125938 128540 137472 140344 140448									
146324									
à Ls 40.—									
5223 10013 14745 15308 16426 20442 24448 28078 35741									
35901 43363 44392 47920 63479 72028 78786 86136									
92572 100180 102805 103486 113493 127531 140046 144642									
à Ls 20.—									
3457 6745 9316 9920 10851 10859 14768 14916 17290									
19192 20187 20250 20525 22618 23783 23602 25281									
32257 33595 35570 35812 37265 37948 38539 41987 43734									
44244 46079 48243 54145 54401 59712 59803 60225 60486									
61330 61893 61919 61921 63430 63652 65583 66006 67837									
70434 70444 72774 73056 74313 75566 83966 86906 88951									
89254 89504 90255 90441 92459 93874 95490 97014 98662									
99981 100939 101461 102998 103998 105299 107676 108993									
111853 111939 112971 113813 114710 116033 119027									
119040 121161 122729 123086 123287 125567 129099									
130513 132945 133014 135087 135936 135943 138216									
138914 139769 143041 145063 146351 147044 147223									
148249 148534									
à Ls 10.—									
160 379 1346 1824 1910 2344 2434 2631 2992 3267 3606									
5716 5815 6041 6376 6553 6733 6991 7221 7372 7617 7767									
8261 8831 9004 9190 9371 10262 10586 10647 10771									
10959 11018 11567 11687 11890 12028 13466 13480 13990									
14907 15341 15645 15823 15840 16174 16198 16207 16858									
17058 17569 18798 19948 19958 20058 20124 20429 20636									
21125 21532 21781 21871 21957 22498 22667 22772									
23395 23674 23795 24184 24283 24295 24818 26167 26246									
26258 27223 27418 27480 28565 28929 29082 29769									
30074 31290 31293 31497 31554 32625 32920 33372									
33366 33964 35334 35709 36769 36914 36977 37011									
37291 37486 38041 38342 38518 38646 38965 39257 39864									
40052 40235 40377 41247 41276 41423 42013 42522 43002									
43115 44087 44322 44781 45285 46197 46322 46523 46929									
47284 48227 48336 48381 48689 48792 48846 49448 49566									
49826 50602 50907 52467 52887 53022 53348 53356 53437									
54315 54799 54824 55147 55592 55668 56973 57134 57989									
58028 58063 58236 58321 58524 58552 59086 59804 59841									
60448 60698 60798 61225 61304 61861 62391 62940 64015									
64073 64238 64499 64639 64826 64839 64924 65109 65949									
66171 66768 68232 68545 68972 69040 69169 69497 70672									
71108 71293 71412 72435 73049 73070 73421 73468 73629									
73660 73819 74247 74278 74431 74464 74492 74831 74885									
75013 75040 75306 75417 76680 77481 77586 77609 78049									
78085 78941 78969 79561 79897 80349 80654 81224 81326									
81478 81926 82560 82936 82977 83383 83454 83465 83501									
83652 83899 83910 84223 84666 85534 85746 86004 87275									
87728 88152 88368 88612 88635 89131 89412 89493 89654									
89655 89884 90223 90646 91068 91372 91459 91647 92408									
92763 93482 94679 94910 95097 95266 95380 95598 95863									
95871 96186 96486 96715 97471 98124 98509 101216									
101826 103534 103711 103814 105006 105458 105603 105973									
106206 106361 106843 107093 107154 107356 107963 108107									
108906 109248 109448 109627 110711 110850 111079									
111089 111121 111396 111808 112339 112362 113993 115267									
115693 116608 117165 117312 117717 118681 119601 120410									
120720 120908 121142 121188 121678 121806 122801 123252									
123645 123699 124694 124758 124771 124951 125051 125175									
125322 125733 125809 126111 126145 126502 127284 129077									
129084 129540 129545 129727 131360 131454 132307 132335									
132361 132445 132467 132756 132806 133058 133185 133199									
133245 133392 134068 134967 134968 135162 135496 135928									
135978 136303 136318 137321 137632 137797 138407 138601									

Ls 6.—									
Lal saraksts būtu mazāks, vinnējušo ložu numuri iespējami saīsināti veidā, neatkārtot tūkstotniekus. Katrā nodalījumā ietilpst pārskait par 1000 ložēm.									
18 43 61 90 113 143 162 170 177 312 334 354 378 402									
417 422 434 446 463 539 565 566 580 603 617 663 677									
694 699 711 729 733 794 806 809 811 812 814 817									
905 926 981									
1009 22 38 53 128 173 174 232 275 303 325 369 406 439									
472 533 545 566 571 585 594 603 628 632 740 741									
766 782 784 789 799 833 835 838 843 871 977 989									
2008 31 38 58 188 202 220 221 242 252 268 271									
273 289 296 302 346 357 375 424 514 518 535 539 557									
559 580 598 621 640 671 684 703 735 792 793 820									
823 831 850 852 855 874 882 890 897 910 912 966									
978 983									
3031 44 52 53 80 81 103 128 141 159 183 191 229 252									
255 290 315 322 333 393 415 427 476 551 564 635									
694 728 731 784 808 816 926 956 970									
4009 44 51 175 230 235 243 251 253 261 275 300 327									
342 370 378 395 413 421 439 446 462 501 505 550									
568 579 585 593 602 642 648 660 676 725 781 805									
840 882 883 933 963 966 983 987 994									
5008 15 18 28 35 142 147 192 193 206 220 245 276 277									
283 299 300 316 317 329 348 352 397 404 434 447									
455 459 496 503 543 549 575 582 589 629 633 638									
686 729 744 777 781 803 820 833 838 843 937 944									
974 993 994									
6027 80 86 90 109 200 201 203 246 275 313 360 362									
365 403 404 407 457 466 467 474 496 525 526 567 572									
576 601 603 611 646 679 689 704 715 734 759 804									
814 846 925 966 976 980									
7039 63 88 120 199 212 240 241 288 300 369 371 404									
411 461 467 483 495 506 620 652 653 673 719 775									
790 791 865 875 886 899 901 905 917 961 964									
8050 103 117 159 199 207 218 228 235 252 269 276 297									
307 386 427 441 447 456 523 526 533 577 611 695									
739 747 781 793 794 798 800 835 858 987									
9006 10 14 24 36 72 108 125 127 132 134 196 200 208									
213 245 263 266 278 347 349 371 393 404 418 424									
430 431 441 459 496 534 542 548 582 614 630 651									
660 687 688 701 751 772 779 814 824 835 862 872 883									
884 890 892 903 952 960									
10012 14 20 36 49 79 108 123 143 145 148 215 220 240									
248 264 272 281 306 310 326 350 351 360 378 399									
405 412 468 469 478 492 505 515 524 531 540 574									
604 612 620 631 644 653 655 724 728 756 775 777									
781 784 790 804 819 862 864 869 894 904 912 998 999									
11097 116 119 128 177 192 219 235 258 338 357 364									
427 471 498 521 526 531 556 572 578 619 621 625									
637 640 759 833 860 864 867 869 883 918 952 977									
982 992									
12054 58 75 80 84 129 130 160 166 244 260 267 273									
288 289 293 300 337 363 368 430 439 449 450 451									
509 551 554 587 588 661 678 728 731 743 778 820									
838 841 864 873 887 899 900 907 910 911 934 949									
998									
13148 188 216 235 280 281 289 303 309 328 335 389									
429 484 512 590 601 604 625 693 703 706 723 733									
744 784 799 843 859 865 866 895 921 960 981 997									
14001 112 124 134 157 160 180 194 219 232 236 276									
308 360 384 386 393 398 400 426 449 450 482 503									
545 565 571 577 594 618 619 665 673 705 710 719									
720 736 739 750 776 804 810 829 884 921 955 956									
987 990									
15090 16 23 65 111 137 146 156 169 178 193 220 251									
278 302 328 336 346 351 352 353 356 381 405 447									
498 558 591 605 625 725 763 789 808 817 838 861 869									
884 914 937 945 960 982 994									
16020 37 61 76 101 145 153 171 179 212 228 236 264									
276 279 310 338 346 422 453 474 475 476 493 496									
508 520 566 677 744 746 764 785 792 794 795 811									
842 920 923 959 962									
17013 35 78 111 142 152 171 185 213 238 241 253 262									
285 291 306 309 328 394 409 474 490 511 523 536									
612 639 667 717 724 792 804 818 829 862 869 892									
896 913 986 997									
18067 78 96 104 123 132 133 171 210 240 250 254 283									
295 306 366 374 422 438 472 482 495 518 555 567									
586 611 658 666 672 696 722 730 761 815 828 881 891									
926 928 967									

(Turpinājums sekos).

Kas jāņem vērā jaunsaimniecību iekārtotājiem.

Ienesīgas putnkopības

AIZRĀDIJUMI.

V. Olava skolu 25 gadu pastāvēšanas atceres svinības 10. dec. pl. 14 gājens no skolas uz skolas dibinātāja Viļa Olava un bij. direktora A. Libera kaplem. Šat gājienā līdz pedālītis bij. mācības spēkus un abiturientus. 11. dec. pl. 11.30 svētku akts skolas aulā. Plkst. 20 saviesīgs vakars Amatnieku b-bas zālē un 14. dec. plkst. 20 vakariņas skolā.

Sports.

ASK smagatletika un ping-pongs.
Armijas sporta kluba smagatletiem un ping-pongistiem jūrā. Kluba abas sekcijas pārkraujās jaunās telpās — Kara skolā. Kā noritēs sekciju darbība jaunajās telpās — rādīs nākotne. Sekcijām vecajās telpās nācās trenīties nevisai labvēlīgos apstākļos. Pirmkārt, pārlietu līdā telpa ziemas mēnešos nav piekurlināma. Pagājušā ziemā līdā sala dēļ bija jāpārtrauc treniņi. Lielas neērtības smagatletiem sagādāja arī mazgājamās telpas, kuņas atradās tālu prom no treniņa telpām. Kluba gr.rom. ciņas palikās, ceļamā stanga, boksa treniņa piederumi, ping-ponga galda u. t. t. atradās telpās, kuņas pieejamas arī ārpus treniņa dienām, caur ko dārgais kluba inventārs tika lietots arī no klubā nepiederošām personām un neapzīnīgi bojāts. Ņemot vērā visas augšā minētās neērtības, sekcijas bija spiestas rast piemērotākas telpas. Tādas ir ierādītas Kara skolā. No sākuma arī šeit būs dažas neērtības, bet cerams, ka ar tām aprādīs un līdākus trūkumus, kā siltu ūdeni — dušas — ar laiku ierīkos un smagatletikas treniņiem būs priekšzīmīgas treniņa telpas.

Smagatletikas un ping-pong treniņi notiks otrdienās un piektdienās no plkst. 18 līdz 20^{1/2}. Apmeklējot treniņus, dalībniekiem reģistrēties pie sekcijas vadītāja vai viņa vietnieka. Sakarā ar priekšā stāvošām Eiropas meistarsacīkstēm, kuņas notiks 1. martā Stokholmā, kluba smagatletik tiek uzacīnāti uzskatīt kārtīgus treniņus grieķu-romiešu cīņā, lai būtu sava uzdevuma augstumos. J. K.

Uzvarētāju godalgošana.

Ziemas sporta savienība šogad pag. sezonas uzvarētājiem hokejā, slēpošanā, ātrslidošanā un dalisīdošanā zetonus, meistarmedaļas un diplomus izsniegs 17. dec. LSB telpās, pirms savienības valdes sēdes. L.

Grozballes meistarturnīra

spēlēs šodien satiekas šādi pāri: Latv. valsts kar. apv. — Unions; vadis Matisons ar Stīgu; Vyts — RNJB; vadis Vende ar Ivanovski; otrās komandas — LSB — Amatiers; vad. Augusts ar Simani; U. sp. 3. — LJ 3.; vadis Porietis ar Augustu; Bogatris 2. — LSB 3.; vad. Grasis ar Krišonu; JKS 3. — Makkabi 1.; vad. Rozentals ar Cerbuli. L.

Māksla.

Krievu grafikas izstādi

atklāja Centrālirgus angaros, kur mīlīgajās telpās viņas nelielā formāta darbi — pavisam 271 numurs — pilnīgi pazuda. Tagad izstāde pārvietota uz Zīdu teātra apakštelpām, kur aizņem tikai trīs nelielas istabiņas, kas dsudz vairāk piemērotas tai nelielai izstādei. Vispirms jāteic, ka vispārējam kultūras līmenim pazeminājoties, mazvērtīgākas palikušas arī visas krievu mākslas, vispirms jau rakstniecība, kas atkāpusies uz Gjeba Uspenska smagajiem dzīves fakti aprakstiem. Tāpat faktus vien reģistrē arī grafika, kas palikusi diez kautkādas nopietnas skolas. Tagadējās krievu mākslās taktikā valda lūbeniecība, bet jo sevišķi plastiskajās, nelasēdrot arī grafikas, kuņu prof. Matē Pēterpili priekš kara bija jau diezgan augsti nostādījis. Pat ar mūsu pašu grafiskās biedrības izstādēm krieviem ir ko sacensties, jo tik raļņūti grafiķu, kāds mums Vidbergs, vai tik fantazijas bagātu vieglās linijas un tipiska žanra burvi, kāds Sutta, viņiem nav. Ari bērnu grāmatu ilustratori, ieskaitot pat veco labo laiku meistarus Čechajinu un Mitrochīnu, nepārspēj mūsu Strunkes krāsaino zīmējumu.

Patiesībā interesanti krievu grafiskā izstādē ir tikai četri-pieci grafiķi. Vispirms minēšu Deineva: Boks (74), Ķiniešus (72), Trīs sievietes ar suni (76). Te ir mākslinieciska pieeja — iepatēja, asa, viegla, ritmiska. Deinevu atgādina arī Pimenova: Hokejs (153), Sovhoz (151), Rikšošana (152). Pavisam citāds ir sādžas idiju malgals attēlotājs savās krāsotās grafikās Kupriānovs: Sievietes un teļš (139), Sievietes un govys (140) ir idejiski uzvertas grafikas, bet tomēr bez nopietnākas skolas. Visnopietnākā tehnika ir Favorskim, bet viņa ilustrācijas grāmatai „Rusj” un Merime grāmatai (53—65) tomēr atstāj stipri pelēku iespaidu; turpēlim dažu slavētais Tišlers, ar savām erotiskām groteskām, nevien pelēks, bet arī bezgaršīgs alegorists un nemāksulis tehnikā — neviena galva pie rumpja viņam neturās.

Krievu mākslu stiprā puse aizvien ir bijusi turēšanās pie dzīves ralbūma; to mēs novērojam arī tagad; tikai nu vairs šis ralbūms netiek pienācīgi ietverts mākslas formās. V. Eglītis

Nacionālā opera.

Šodien plkst. 14 balets „Kopelija”. Galvenās lomās dejos H. Tangļeva-Birzniek, Osvalds Lēmanis. Piedalās visa baleta trupa. Diriģents O. Karis. Vak. „Lakmē”. Piedalās Zelma Gothard-Bergklnd, Helena Berzinska, Adele Pulciņ, Herta Lūsis, Alvis Spenners, Eduards Miķelsons, Alberts Verners, Rūdolfs Tuncē, Richards Pelle u. c. Diriģēs prof. Georgs Šnelogts. Rit plkst. 20 Irmās Jaunzem koncerts. Kā skan ista tautasdziesma savā iepatnējā pirmveidā, kā izdzied savu bēdu latvietis, krievs, tatars, ārmenis, ķīrgižs, japānis, kā izgaviļē savu dabasbērnu prieku — to noklausoties Irmās Jaunzem atskāpojumā pirmo reiz isti nojausam mums svešu tautu izteiksmes bagātību, izjūtam tājo zemju valdzinājumu. Programā 18 jaunas dziesmas. Pie klav. V. Florovs.

Nacionālais teatrs.

Šodien plkst. 14 tautas izrādē „Fanniņa”. Vak. A. Simsones viesizrādē „Sieviete, ko katrs

meklē”. Rit tautas izrādē R. Blaomapa drama „Indrani”. Otrdien A. Simsones viesizrādē „Sieviete, ko katrs meklē”.

Dalles teatrs.

Šodien plkst. 10.30 bērniem „Zilās salas”. Plkst. 14 tautas izrādē „Spoku vilciens”. Vak. „Kas tie tādi, kas dziedāja?”. Rit tautas izrādē „Lazika vētrānā dzīve”. Otrdien „Kas tie tādi, kas dziedāja?”. Trešdien „Skaistā Helena”. Bijetes uz šo izrādi par pazeminātu maksu nelzsoledz. Sestdien prof. Paula Zaksas viesizrādē pirmo reiz Fr. Šuberta dziesmu spēle „Trejmeitlņas”.

Saimnieciskā dzīve.

Līdā rosība līnu tirgū.
Pasaules līnu tirgū līnu cenas pašreiz ir diezgan stabilas. Līnu monopola pārvaldei būtu izdevība noslēgt darījumus par vairāk kā 10,000 tonnām. Bet tā kā pārvaldes krājumos līnu ir diezgan maz, tā ar darījumu slēgšanu vēl nesteigsies. Paredzama līnu cenu uzlabošanās. Tr.

Dažādas ziņas.

Dzelzceļu virsvalde
nolēmusi griezties pie tautas labklājības ministrijas ar lūgumu — piešķirt papildu kredītu jaunū 100 — 200 bezdarbnieku nodarbināšanai uz dzelzceļiem. Patlaban nodarbināti 1000 bezdarbnieki; pagājušā gada decembrī nodarbināja uz dzelzceļiem ap 2500 — 3000 bezdarbniekus. U.

Šim numuram iet līdz viduslapa.

Atbildīgais redaktors
kapteinis Edvīns Mednis.

Izdevēja — Armijas spiestuve.

Augstākā labuma
1/2 Saima
SCHOKOLADES FIGURAS
SEEMAS SWEHTKU KONFEKTES
DESSERT WAFLES
CABARET SENSACIJA KAKAO SCHOKOLADE
SCHOKOLADES UN KONFEKTU FABRIKA
NOLIKTAVA SKAĀRŅU BEĻA 9
NOD. LIEPAJA, GRAUDU IELĀ 45.

ŠOKOLADES FIGURU IZSTĀDE-NODAĻA Kaļķu ielā № 20

Galīga izpārdošana likvidācijas dēļ

W. S. ALICHANOW

Rīgā, Kaļķu ielā 11, tālrunis 20182

Laucīniekiem, sedīniekiem un tirgotājiem izdevīgi iepirkties

Zirgu lietas: angļu aizjūgus, sedīus, sakas, slejas, iemauktus, lokus, saku lokus, laužus pātagas, z ārguļus, sprādzes un līdā izvērē zirgu lietu apkalumus.

Ceļošanas piederumus: čemodanus paku siksnas, mugursomās, termos pudeles u. c.

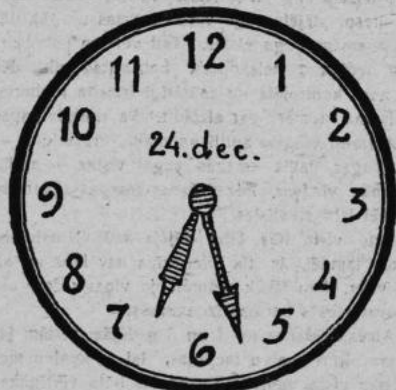
Sporta piederumus: kājbumbas, sporta siksnas, ādas getrus, jājamās pātagas, piešus u. t. t.

Svētku dāvanas: siltas kamieļpalvas rita kurpes, zandales, filcābakus, portfeļus, naudas makus, rokas somiņas, skolnieku somas, papīru kurvjus, šūpulītiskus un dažādas birstes. Šoferiem ziemišķādas sūcekņus un auto birstes

Suņu sporta piederumus.

Aizmuguriski

garantēti sagatavo uz kafa skolu, vidus skolu, virsnieku vietn. pārē. studentu grupu. Rīgā, Kuldīgas ielā 17-a, dz. 4
Paraugi 1,50 sn. pa pastu.

Neatliekat svētku iepirkumus uz pēdējo stundu!

Kas iepirkumus izdara laikus, pārē pārdomāti un labi, pie vislielākās izvēles, bez steigas un drūzmēšanās.

ARMIJAS EKONOMISKAIS VEIKALS

Rīgā, Audēju ielā Nr. 16

BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ:

Augšstāvā:

Manufaktura,
Galanterija,
Apavi,
Kaņavīru piederumi

Apakšstāvā:

Pārtikas preces,
Delikateses,
Saldumi Ziemas-
svētku galdam.

Pasūtījumus, uz vēlēšanos, piegādā mājās.

L 5440

Salamonska

cirks

No 15. nov. pl. 8 v.

JAUNA MONSTR-PROGRAMA

sastāvoša no 22 pasaules atrakcijām

Brekers lāči — labākā dresura pasaulē;

4 Saphirs — ģimnasti iz Londonas „Colloseuma”

7 Cervantes — ungaru partera akrobāti;

Henry Erichsen un **Maridla** — pasaules slavenie ermoniku virtuozī;

3 Niagaras — gaisa akts uz drāb;

un citi pirmklasīgi № №

Svētdienās un svētku dienās 2 izrādes: plkst. 3 p. p. un plkst. 8 vakarā.

Tuvāk skat. afišās

Dailes teatris

Svētd., 8. dec. pl. 10.30 ritā bērniem

Zilās salas

plkst. 2 dienā tautas izrādē

Spoku vilciens

Plkst. 7.30 v.

Kas tie tādi, kas dziedāja?

Pirmd., 9. dec. pl. 7.30 v. tautas izrādē

Lazika vētrānā dzīve

Otrdien, 10. dec., pl. 7.30 v. tautas izrādē

Kas tie tādi, kas dziedāja?

Trešdien, 11. dec., pl. 7.30 v.

Skalstā Helena

Ceturtd., 12. dec. pl. 7.30 v. tautas izrādē

Pūt, vējtņi

Nacionālais Teatris

Svētd., 8. dec. plkst. 2 dienā tautas izrādē

Fanniņa

Plkst. 7.30 v.

Annijas Simsones viesizrādē

Sieviete, ko katrs meklē

Pirmd., 9. dec., pl. 7.30 v. tautas izrādē

Indrani

Otrd., 10. dec. plkst. 7.30 v.

Annijas Simsones viesizrādē

Sieviete, ko katrs meklē

Studentiem un skol. puscenas

Kases tājr. 2-2-4-0-5.

Nacionālā opera.

Kases tājr. 22261

Svētd., 8. dec. plkst. 2 dienā

Kopelija

Bijetes no Ls 0,25—2; katrs pieaudzis var gēmt vienu bērnu par brīvu līdz un divi bērni var nākt uz vienu bijeti.

pl. 7.30 v.

Lakmē

Bijetes no Ls 0,40—3.50

Stud. un skoln. puscenas

Pirmd., 9. dec. pl. 8.00 vak.

Irmās Jaunzems

II dziesmu vakars

Pie klav. V. Florovs.

Bijetes no Ls 1—5,

Otrd., 10. dec. pl. 7.30 vak.

tautas izrādē

ar Mildas Brechman-Stengels un Adolfa Kaktiņa piedalīšanos

Ottello

Bijetes parketā un I balkonā

Ls 1.—, II balk. rindās 70 sant.

stāvparterā, II balk. ložās un III balk. 50 sant., galer. 25 sant.

Trešdien, 11. dec., pl. 7.30 v.

Seviljas bārdzīnis

Bijetes no Ls 0,30—3.; Stud. un skoln. puscenas

Pulkvēdis Dambits, pirmais kara ministra biedris un galvenā štāba priekšnieka palīgs.

1918. gadā pēc Latvijas valsts proklamēšanas, pirmais un svarīgākais uzdevums bija pasludināt neatkarību ar ieročiem rokās iekarot un aizsargāt to pret ienaidniekiem. Aktīva kaujas darbība atradās nedaudz valstiski domājošo karavīru rokās. Kara spēka aizmugure un valsts iekšiene bija vēl pilnīgi neorganizēta. Bija jāveic ļoti daudz visai svarīgu nopietnu darbu un uzdevumu. Bija jāuzņemas un jāorganizē valsts aizsardzība, bija jāierīko iekšējās centralas un vietējās iestādes kara un apsardzības vajadzībam, jāformē jāpamāca un jāapgādā Latvijas nacionālais karaspēks.

Galvenais štābs jāuzskata par nodilīnātās apsardzības ministrijas galveno sastāvdaļu, kuram šie uzdevumi bija jāveic. Par pirmo apsardzības ministra biedri ar ministru prezidenta rīkojumu iecel pulkvēdi Dambiti. Par otro apsardzības ministra biedri iecel pulkvedi-leitnantu Grinbergu. Ar J. Zālīša iecelšanu par pirmo apsardzības ministru, viņš, ar pavēli Nr. 5. no 1918. gada 10. decembra, uzdod saviem biedriem, pulkvedim Dambitim un pulkvedim-leitnantam Grinbergam, izpildīt Galvenā štāba priekšnieka palīgu pienākumus, no kuriem pulkvedis Dambitis uzņemas apgādības daļas pārziņāšanu. Par generalštāba daļas priekšnieku iecelts pulkvedis-leitnants Plensners.

10. decembrī arī jāuzskata par Galvenā štāba dibināšanas dienu. Galvenā štāba priekšnieku pirmā laika iecel. 1918. g., ar apsardzības min. pavēli Nr. 7 no 12. decembra, Galvenā štāba sastāvā ieskaita arī apsardzības ministrijas kanceļu. Galvenam štābam, pēc pirmā 1918. g. 10. decembrī apstiprinātā štāba padotās: Ministrijas kanceļa, generalštāba daļa, artilērijas, techni-

skā, saimniecības un sanitārā daļa. Ar apsardzības ministra 1918. g. pavēli Nr. 9 no 17. decembra Galvenam štābam padoti kara aprīņi un noteikta mobilizācijas orgānu darbība.

1918. g. 25. decembra pavēle Nr. 17 apsardzības ministrs paziņo, ka visas valsts apsardzība ir padota Zemessargu virspavēlniekam Rīgā. Visa valsts teritorija tuvākas pārvaldības dēļ sadalīta četros iecirkņos: Rīgas, Vidzemes, Kurzemes un Latgales. Iecirkņu priekšgalā stāv iecirkņu priekšnieki, kuri vada spēku organizēšanu un pārzin ieroču krājumus. 1918. g. 31. dec. ar pav. Nr. 22 pie generalštāba daļas tiek ieviesta agitācijas nodaļa, par kuras priekšnieku tiek iecelts Bankavs un viņam par palīgu Arturs Kroders. Uz 1919. g. 1. janvāri Galvenā štāba ir palikuši tikai 4 darbinieki: Galvenā štāba priekšnieka palīgs Dambits, generalštāba daļas priekšnieks Plensners, generalštāba daļas 1. nodaļas priekšnieka palīgs Ramats un II nodaļas priekšnieka palīgs Labans. Ar šo nobeidzas štāba darbība 1918. gadā, jo lieliniekiem ienākot Rīgā, Pagaidu valdība un līdz ar to Galvenais štābs, ir spiesti pārcelt savu darbību uz Liepāju.

1919. gads atrod Galveno štābu ceļā un viss janvāra mēnesis ir pagājis, neatzīmējot nekā pavēles un rīkojumus. 1919. gadā 3. februārī apsardzības ministrs Zālīts, paskaidrodams grūtos apstākļus pavēle aizrāda, ka Latvijai ir vienīgā kaujas vienība, pulkveža Kalpaka bataljons. Tajā apskatītās hataljona kaujas spējas un dotās cerības uz uzvaru. Pulkv.-leitnantam Kalniņam uzdots turpat Estijā formēt artilērijas vienību, iecelot viņu par saformētās vienības komandieri. Uz Estiju komandē atsevišķas rotas adjutantu Marku Gailliti, kā pagaidu valdības pilnvarnieku Ziemeļlatvijas ieņemtajos apgabalos.

Pavēle Nr. 15. §. 6. no 5. marta pasludināts kuģa „Saratova“ personāls, kurš tiek skaitīts apsardzības ministrijas dienestā. Pavēle Nr. 22. §. 2. no 25. marta, par Galvenā štāba priekšnieku iecel generali Missiņu un par sevišķu uzdevumu virsnieku pie Galvenā štāba pulkvedi-leitnantu Līci. Pavēle Nr. 24. §. 1. no 29. marta generalis Missiņš ir stājies pie Galvenā štāba priekšnieka pienākumu izpildīšanas. Pavēle Nr. 25. no 10. aprīļa 1919. gada ir pēdējā priekš pagaidu valdības gašanas, kad vācu vietējais karaspēks, pabalstīts no vācu vācu karaspēka daļām un iestādēm, 16. aprīlī 1919. g. varmācīgi kartā ieņem valdības iestādes un padzen darbiniekus, dažus no tiem arestējot. Sakarā ar šiem notikumiem arī apsardzības ministrija un Galvenais štābs spiesti pārcelt savu darbību uz kuģa „Saratov“, kur atrodas arī Latvijas valdība. Vispārīgi Galvenais štābs ir sacis organizēties ne tikai kā Galvenais štābs vien, bet arī kā virspavēlnieka štābs, — viņa sastāvā ieiet daļas, kurām padotās aizmugures armijas formēšana un kom-

plekšanās un arī daļas, kas armiju uztur un apgādā un vada operācijas. Tāda apvienošana neatdala galvenā štāba priekšnieka darbu no apsardzības ministra darba un tapēc jāuzskata, ka ministrs tānī pašā laikā bijis arī virspavēlnieks. 27. jūnijā Latvijas pagaidu valdība atjauno savu darbību un ar kuģi „Saratov“ pārbrauc uz Rīgu. Reize ar to sak darboies apsardzības ministrija un Galvenais štābs. Uz kuģa „Saratov“ apsardzības ministra ieceltā komisija Latvijas armijas organizācijas un štātu izstrādāšanai darbojušies: priekšsēdētājs generalis Missiņš. Komisijas sastāvā ieiet arī generalis Peniķis, generalis Hartmanis, pulkvedis Dambītis, pulkvedis Šviders, pulkvedis Stiebris u. c. Komisijas sekretars pulkvedis-leitnants Līcis. Pavēle Nr. 40. no 14. augusta generalis Missiņš iecelts par armijas inspektoru un pulkvedis Addienis par Galvenā štāba priekšnieku. Pavēle Nr. 46. no 10. septembra apsardzības ministra vietu izpildīt uzņemas ministru prezidents Ulmanis, par viņa biedri iecelts pulkvedis-leitnants Laimiņš. Visu šo laiku Galvenais štābs ir strādājis kopā ar apsardzības ministriju. 1919. gada beigās Galvenais štābs sastāvēja no generalštāba nodaļas, vispārējās nodaļas, mobilizācijas nodaļas un viņam ar pavēli Nr. 49 no 29. septembra § 1. padotās arī Kara muzejs. Par Vispārējās nodaļas darbedi un vēlāk par šīs nodaļas priekšnieku iecelts pulkv.-leitn. Vilks.

Sākot ar 1. aprīli 1920. g. Galvenais štābs ved savu saimniecību un no šī laika arī visa darbība tiek veid atsevišķi no apsardzības ministrijas un to var uzskatīt par Galvenā štāba pārvēršanos par pilnīgi patstāvīgu vienību. Galvenam štābam ir lieli nopelni Latvijas armijas organizēšana un izveidošana.

1920. gada 30. jūlijā par Galvenā štāba priekšnieku iecelts generalis Peniķis, kurš vadījis Galvenā štāba darbību līdz 1928. gada 21. aprīlim. Likvidējot armijas virspavēlnieka štābu 1921. g. 1. aprīlī arī tā pienākumus pieņem Galvenais štābs. Šai laikā Galvenais štābs parāda visrosīgāko darbību un faktiski pārzin visas Latvijas armijas pārvaldību. 1921. gada Galvenā štāba priekšniekam generalim Peniķim uzdots izpildīt arī armijas inspektora pienākumus. Šai laikā izstrādāti daudzi ļoti svarīgi likumprojekti, reglamenti, vadotā rīkojumi u. c. No 1928. g. 21. aprīļa par Galvenā štāba priekšnieku iecelts generalis Francis, kurš rostīgi turpinājis iesāktu darbību līdz Galvenā štāba un armijas komandiera štāba apvienošanai vienā Armijas štābā. Nodibinoties Armijas komandiera štābam, Galvena štāba sastāvā paliek administratīva, ģeodezijas-topogrāfijas, organizācijas-mobilizācijas, saimniecības daļa un apgādības priekšnieks. Armijas spiestuve un „Latvijas Kareivis“. Galvenam štābam padotās: kara aprīņķu pārvaldes daļas citas daļas un iestādes. Sakarā ar galvenā štāba pastāvēšanas atceri nekādas oficiālas svinības nav paredzētas.

Pulkvēdis Rozīts, administratīvās daļas priekšnieks bij. galvenā un tagad. armijas štābā.

Galvenā štāba administratīvā daļa.

Galvenā štāba administratīvā daļa pārformēta 1921. gada 1. aprīlī no bij. armijas virspavēlnieka štāba inspekcijas daļas. Daļas priekšnieka amatu, sākot ar 1920. gada 23. augustu, izpilda pulkvedis Rozīts. Daļas darbība ir plaša un aptver visas armijas pārvaldīšanas jautājumus. Daļas tiešā kompetencē ietilpst sekošais: karavīru dienesta gaita, apbalvošana, paaugstināšana, pensioņošana, valsts bruņoto spēku sastāvs, iesaukšana un atvaļināšana no aktīva kara dienesta. Daļai padoti kara ministrijas bibliotēka un Kara ministrijas arhīvs (priekšnieks kara ierēdnis Students). Galvenā štāba administratīvā daļa darbojušies arī: kapteinis Hugo Celmiņš, tag. ministru prezidents, laikā no 1920. g. 21. aprīļa līdz 1926. g. 23. okt.; kara ierēdnis Milbergs, tag. Saeimas deputats, laikā no 1919. gada 21. novembra līdz 1925. g. 30. septembrim. Daļas priekšnieka tuvākie līdzdarbinieki tagad ir: pulkvedis-leitnants Līcis, pulkvedis-leitnants Vilks, kapteinis Redlichs, kapteinis Štrāls, kapteinis Langrats, kara ierēdnis Bebris, k. ier. Boršteins, ilgāku laiku daļā darbojas vēl vecāki rakstveži: Tomsons, Raize, Nicmanis, Stancevičs, Tilips, Područiks, Hubners, Grinbergs un Gavriļins. Likvidējot Galveno štābu, administratīvo daļu ar to pašu nosaukumu pievieno Armijas štābam. Administratīvās daļas sarakstos skaitās arī valsts prezidenta adjutants pulkv.-leitn. Kuplais, ministru prezidenta adjutants pulkv.-leitn. Lukins un Saeimas komandants kapteinis Bauce.

(Noslēgums 6. p.)

Aleksandrs Čaks.

Tramu pieturas vietu stabiem.

Jūs, kas stāviet gar rentsteļem, ko jūs skumstiet kā vitoli upmalā?... Nav jums Poruka bālo zēnu rāudošas dvēseles. Jums uz pieres kā eksprēšiem numurs uzraksts: Tramu pieturas vieja. Ko jūs skumstiet, nākat līdz man uz Daugavu es jums rādīšu udeņus daudz, daudz lielākus, dziļākus nekā rentsteles straumīte, kas gar kājam jums tek brūna, kā kafija. Tas nekas, ka jūs balti, balti kā slimnieku kopejas, balti kā kiosku galdiņi, tas nekas, par to jūs smaili un tievi kā sievietes rokas un varēsīt viegli iziet starp kastēm, mucām un maisjiem. Es jums rādīšu kuģus, kas atziet uz dienvidus zemēm, kur meitenes melnas kā zeme, kas jums zem kājam, ar zobiem baltiem, kā jūs, tramu pieturas vietu stabi. Es jums rādīšu celamos krānus lielus, kā zilonus, kas var veselus tramus kā papirus pacelt pret debesīm, bet tikai ne skumjas no — sirds. Es jums rādīšu

Cik stipram vajaga būt!

VII aina.

Aizsargs. Draugs. (Uz ceļa, citā vietā).
Draugs. (Sniedz aizsargam roku). Sveiks, sveiks, mans mīļais.
Aizsargs. Vesels, draugs.
Draugs. Cik patīkama šāda sasapšanās pilna nejausība.
Aizsargs. Tas tiesa, Tu laikam pie manis steidzies?
Draugs. Un tu pie manis?
Aizsargs. Šoreiz nē.
Draugs. Kā tā?
Aizsargs. Tu redzi, esmu pilnā ietēpā, lai dotos atkal savas gaitas, kas man uzliktas, kā aizsargam.
Draugs. Jau atkal? Vai tiešām apnicis vēl tevim nav? Ko tu tur nodauzies gandrīz vai katru brīvu brīdi?
Aizsargs. Vislabāk tev tas būtu jāzin, ka valsts un tautas intereses ir katram jānotāda pirmā vietā.
Draugs. Tu viens no tādiem naivajiem? Pirms desmit gadiem šādam idealistam bij varbūt vieta, bet ne tagad vairs. Nu tagad rauj ko mak uz savu pusi katrs.
Aizsargs. Mēs, aizsargi, pie savlabuma meklētajiem nepiederam.
Draugs. Bet jūsu darbs un pūles tagad nav ne pussantima vērti. Tas laiks, ko kopā pavadat. Tas pūles, kādas sevīm brīvprātīgi uzkrūjat. Priekš kam?
Aizsargs. Lai gatavotos liktenīgam brīdim sargāt savu brīvību un valsti.
Draugs. Ha, ha. Bet tagad taču valda miers? Vai kāds jau kapot taisās?
Aizsargs. Gan nezinu. Tak vienmēr labāki, pat simtkārt labāk gatavoties karām, lai novērstu no savas zemes kara šausmas, ne kātrā vienaldzībā sēdēt majas un akli cēt tukstošgadu mieram.

matrožu meitenes, ar kurām jūs varēsīt skūpstīties naktī

Draugs. Ja valsts no mums ņem nodokļus, lai gadā arī drošību un aizstāvību.
Aizsargs. Tas darīts tiek, bet spēki jāpieliek klat arī pašiem.
Draugs. Es tāpat biju aizsargs, biju aizrāvis kā dzerājs traktieri, vai karšu spēlmanis klubā. Tad sāku pārdomāt. No ģimenes es it kā atrauts biju. Ar radiem sagājis gandrīz vai naida. Daudz nepatīkšanu man teica citi ļaudis. Tad — atceries. Es aizgāju. Un paldies Dievam. Nu piecus gadus gluži apmierināts, laimīgs jutos. Man sieva, skaists bērni rodas viens pēc otra. Nevienis vairs mani nelaima, nevienis vairs nedraud. — mierā dzīvoju.
Aizsargs. Tāds miers ir līdzīgs trūdāšanai. Tā dīkš miera stāvēdams, sāk dulķēties un pārklājas ar pelējumu un ar rūvu, bet tekošs ūdens — vienmēr skaidrs un tīrs, kā kristāls.
Draugs. Tu filozofēt proti, sen jau zinu. Bet realajā dzīvē tevim nava īsta skata. Klausī man, i sabiedrībā cients tiksī
Aizsargs. Tu gribi laikam teikt, lai sekoju es tavam gaiņam.
Draugs. Nu, protams.
Aizsargs. Lai izstājos no aizsargiem un valstij, sabiedrībai atmetu ar roku?
Draugs. Ja gan. Tā vienīgā un prātīgākā izeja. Ja gribi arī turpmāk būt mans draugs, tad tev tas jādara.
Aizsargs. Par tādu cenu — nē, es aizsargs esmu, aizsargs palikšu.
Draugs. Gan nožēlosi, bet tad būs par velu.
Aizsargs. Lai. Mans ceļš ir pareizs — to es iešu, un nožēlot — tas nenotiks.

Skuju Fridis-Milbergs.

pie mītais uz kastem dzeltenā mēneša gaismā.

Italiēte — varone.

(Austriešu virsnieka atmiņas par spiegošanu Tirolē).

Tumši, snīgi mākoņi joņo gar tērauda pelekām debesīm. Kalnu citkārt jāutrās krāsas vienmuļas, rudenīgas. Lejā, ielejā, zilo neaurejami plaši meži. Tie pazūd ielejas bālganos miglas pļivuros.
Un pāri mežiem, zibeņu saskaldītiem gobu stumbriem spigulo un viz gaiši zaļas kalnu pļavas. Pacelās draudoši kā mīļi klintis.
Tas austriešu patverums un aizsargs, bruņās pret itāliem. Kā kalnu ērgļi mēs, austrieši, ieperinājamies viņa šķautnēs. Ierakamies jo dziļi dolomitā. Mākslīgi iespridzināti kurmju ceļi izurbuši akmeņaino klonu. Labi apsegti likiem krūmajiem un alkšņu puduriem. Ienaidniekam neredzami. Tikai dažreiz kaut kur uzzibšņo uguns pie stāvus nokritošās klints sienas. Un kas dobjī nodard, modinādams klusajā ielejā tukstoškartiģu atbalsi.
Labajā pusē, mūsu klints nošķeluma aizmugurē, pacelās apaļš kalns. No visām pusēm atdalīts: ienaidniekam labi saskatāms. Līdz pusei zaļas ganības, tuvāk
Paši jūs mirdzesīt dzidri un balti kā sniegs un kā bērzi, bet vajas meitenes varbūt no Valmieras, varbūt no Dobeles puses atkal reiz sapos, ka sež tas zem plaukstošiem bērziem, kā agrāk, kad gaidīja brīnumus dzīvē.
Tramu pieturas vietu stabi, ko jūs skumstiet kā vitoli upmalā, nākat, iesim mēs paši, jo citi vedīs mūs tikai — uz kapiem.

Generalis Auzans, ģeodezijas-topogrāfijas daļas priekšnieks bij. galvenā un tagad. armijas štābā.

Organizācijas-mobilizācijas daļa.

(Priekšnieks pulkvedis Gailītis).

Līdz 1921. gada 1. aprīlim, t. i., līdz pārejai uz miera laika stāvokli tagadējai organizācijas-mobilizācijas daļai piekritošie pienākumi bij sadalīti starp armijas virspavēlnieka štāba organizācijas daļu un kara ministrijas mobilizācijas nodaļu. Kara laikā virspavēlnieka štāba organizācijas daļa no teicā un vadīja frontes un aizmugures kara spēka daļu un iestāžu formēšanu, pārformēšanu, organizāciju un iekārtu, bet kara ministrijas mobilizācijas nodaļa, pēc atsevišķu Latvijas teritorijas atbrīvošanas no ienaidniekiem, vadīja un pārzināja pilsoņu mobilizāciju un iedalīšanu karaspēka daļās. Ar 1921. g. 1. aprīli, armijai pārejot uz miera laika apstākļiem, visi uz armijas organizāciju, mobilizāciju un pilsoņu iesaukšanu kara dienestā attiecinātie jautājumi tika uzdoti Galvenā štāba organizācijas-mobilizācijas daļai. Visā šai laikā sakarā ar armijas izveidošanu un jaunu daļu un iestāžu dibināšanu daudzkrat mainījies armijas un kara resora iestāžu organizācija, sakarā ar ko organizācijas-mobilizācijas daļai nācies daudz strādāt pie daļu, iestāžu un pārvalžu noorganizēšanas un pārorganizēšanas, noņemot ar štābiem karaspēka daļu, iestāžu un pārvalžu skaitu, sastāvu, iekārtu un komplektēšanu. Visā pasīvēšanas laikā organizācijas-mobilizācijas daļa izdevusi apmēram 20 dažādu likumus un saistošas instrukcijas attiecībā uz organizāciju, mobilizāciju, iesaukšanu obligatoriskā aktīvā kara dienestā, iesaukšanu apmaiņā ar vajāšanu, ieskaitīšanu rezervē un rezervistu reģistrāciju.

Ģeodezijas-topogrāfijas daļa.

(Priekšnieks generalis Auzans).

Ģeodezijas-topogrāfijas daļas pamājus lika topogrāfijas nodaļa, kura 1919. g. nodibināta pie armijas virspavēlnieka štāba. Pēc minētā štāba likvidēšanas topogrāfijas nodaļu pārdevēja par ģeodezijas-topogrāfijas daļu un ievēda Galvenā štāba sastāvā. Daļas dibināšanas laikā latviešu valodā nebija nevienas plašākas Latvijas teritorijas kartes; bija tikai kartes izdotas no Krievijas un Vācijas kara resoriem krievu un vācu valodā. Pirmos gados, pēc Latvijas nodibināšanas mums nācās iztikt vienīgi ar krievu un vācu kartēm.

Lai gan jaunu karšu sastādīšana un sevišķi uzņemšana daba prasīja daudz laika un enerģijas, tomēr 10. g. ir veikis liels darbs. Liela daļa no mūsu teritorijas ir uzņemta par jaunu mērogo 1:25.000 un 1:50.000, kā arī tāns pašos mērogos izdotas uzņemto rajonu kartes. Abas šīs kartes pilnīgi atbilst visu resoru prasībām. Kā Latvijas teritorijas pamatkarti, domātu plašakai lietošanai, ģeodezijas-topogrāfijas daļa izdod karti mērogā 1:75.000. Šī karte sastāda no 111 lapām un aptver visu Latvijas teritoriju; to izdod 4 krāsās; kontūras — melnā, ūdeņi — zila, nelielzemi — brūnā un meži — zaļā krāsā. Šo karti sastādot ar vienu vēl nākas diezgan plaši lietot agrākos Krievijas un vācu materiālus, bet tie pēc iespējas tiek pārbaudīti, svarīgākie rajoni pat apmeknoti. Pieliktas visas pules, lai kartē izmantotu visus jaunākos materiālus, kadi pietami un kadi vispārīgi pastāv. Bez minētiem kartēm ģeodezijas-topogrāfijas daļa sastāda kartes mērogos 1:

400.000 un 1:200.000. Visa Latvijas karte mērogā 1:400.000 sastāves no divām lapām un bus iespiesta četras krāsās, — kontūras — melnā, ūdeņi — zila, meži — zaļa un horizontāles brūnā krāsā. Karte jau izzīmēta un iznāks 1930. g. pavasarī. Karte mērogā 1:200.000 sastāves no 12 lapām Latvijas teritorijas un vairākam lapām kaimiņu valstu teritoriju. Viņa tāpat, kā karte 1:400.000 tiks izdota četras krāsās. Šī karte, kā pieņemto nozīmju, tā uzrakstu un lapu sadalījumu ziņā bus pilnīgi saskaņota ar Estiju. Bez augšā minētiem darbiem ģeodezijas-topogrāfijas daļa ņem līdzdalību arī starptautiskās kartes mērogā 1:1.000.000 sastādīšanā (Carte Internationale du Monde an 1:1.000.000).

Apgādības priekšnieks

pulkv.-leitnants Salenieks-Neimans.

Pēc armijas virspavēlnieka štāba likvidēšanas 1921. g. 1. aprīlī nodibināta patstāvīga apgādības nozare Galvenā štābā. Šo pozīri pārzināja administratīvās daļas priekšnieka palīgs līdz 1924. g. 1. janvārim, kad viņa amatu pārdevēja par Galvenā štāba apgādības priekšnieku un viņam uzdeva izpildīt divīzijas apgādības daļas priekšnieka pienākumus. Galvenā štāba apgādības priekšniekam padotas pavisam kopa ap 17 apvienotu saimniecību. Apgādības priekšniekam padots arī Kara muzeja priekšnieka kara ierēdnis Jansons un Armijas karavīru klubs — priekšnieks, atvaļināts kara ierēdnis Daukša. Armijas virsnieku klubs — priekšnieks virsleitnants Ieške — tieši padots Galvenā štāba priekšniekam (tagad Armijas štāba priekšnieka II palīgam).

Pulkvedis-leitnants Līcis, kancelejas priekšnieks bij. galvenā un tagad. armijas štāba administratīvā daļā.

Pulkvedis-leitnants Salenieks-Neimans, apgādības priekšnieks bij. galvenā un tagadējā armijas štābā.

Kapteinis Ziverts, saimniecības daļas priekšnieks bij. galvenā un tagad. armijas štābā.

Saimniecības daļa.

(Priekšnieks kapteinis Ziverts).

Saimniecības daļa izveidojusies no armijas virspavēlnieka štāba komandantūras. Tās pirmais komandants bijis kapteinis Kauļiņš (tag. Saeimas deputāts) un no 1919. g. decembra mēneša kapteinis Tēpfers. 1921. g. 1. aprīlī komandantūra pārdevēta par apsardzības ministrijas komandantūru. 1923. g. 1. septembrī apsardzības ministrijas komandantūra pārformēta par Galvenā štāba saimniecības daļu un Galvenā štāba rotu. No 5. decembra 1923. g. saimniecības daļu vada kapteinis Ziverts. Saimniecības daļa pārziņ visu Armijas štāba apvienoto daļu saimniecību un apgādību, kā arī štābam tieši padoto daļu saimniecību, kur patstāvīgas saimniecības nav. Saimniecības daļa pārziņ Kara ministrijas namā apsardzību, remontu, apkurināšanu, apgaismošanu un karaspēka daļu un iestāžu novietojumu šai namā. Daļas priekšnieks ir arī kara ministrijas komandants. Ar likumu no 1920. 17. sept. Galv. štābs un armijas komandiera štābs apvienoti vienā Armijas štābā.

Kara muzejs.

Nacionālai armijai noorganizējoties, Kara muzejs vispirms atradās Kurzemes divīzijā (no 1919. g. maija līdz septembrim) un no 1919. g. septembra pārņemts Galvenā štāba pārziņā.

Sakumā muzeju pārziņ Straubergs, bet pēc viņa leitnants Upesleja; par tā palīgu iecelts Eduards Jansons, par ieroču nodaļas pārziņi kapitāns Otto Skulme, par kancelejas pārziņi kara ierēdnis Gotfrīds Tone, par darbvedi seržants Jānis Pētersons, par archiva nodaļas pārziņi karavīri Martiņš Gailis (Santeklers), par bibliotēkas pārziņi karavīri Eriks Suiņiņš, par archiva darbinieku Fridrihsons, par trofeju nodaļas darbinieku un modeletāju karavīris Jānis Dombrovskis.

Bez augšā minētiem pie muzeja darbiniekiem pieskaitīti maksliņieki ekspresionisti: Kondrats Ubans, Romans Sutta, Nikolajs Strunke, Voldemārs Tone, Ernests Šreifs, Geleirts Eliass, Jekabs Kazaks, Jānis Liepiņš un komponists Jūlijs Sproģis.

Muzejs iesāk darboties ar vislielāko enerģiju, jo tuva fronte un kara apstākļi dod ļoti daudz vēsturisku materiālu. Muzeja darbinieki strādā veselām dienām — bezstundu skaitā. Bermonta sakaušanas laikā darbība pieņemas vēl straujāki un Kara muzejs strauji pieaug.

Pēc Upesleja 1921. gada par muzeja pārziņi iecelts virsleitnants Ernests Brašņiņš, bet pēc viņa, 1923. g., kara ierēdnis Jansons, kura vadībā muzejs dabūjis savu tagadējo izveidojumu un kurš vada muzeja darbību arī tagad.

Kara ministrijas bibliotēka

sāka darboties ar 1920. gadu. Bibliotēku ilgāku laiku pārziņāja Ezernieks, kas tagad dienestu atstājis, pārejot tieslietu resorā.

Uz 1920. g. kara ministrijas bibliotēka pavisam sakopoti 17.082 sējumi. Izdots sevišķs katalogs. Bibliotēka skaitās ap 1250 lasītāju; viņa ļoti daudz vērtīgu militāru grāmatu, kas ir liels atbalsts visiem karavīriem militāro zināšanu papildināšanai, bet it sevišķi priekšniekiem karavīru apmācībai.

lai ar 1. dec. uzsāktu mācības. Šī diena ir palikusi par viņas gada svētku dienu.

Kara skolas zaudējumu kopsuma brīvības cīņās ir: 14 kad. krituši, 2 virsn. un 28 kad. ievainoti. Iegūtās trofejas — 2 ložm. Varoņu nāvē krit sekoši kadeti: Jānis Dēlīns, Gustavs Beljanka, (abi krit Rīgu aizstāvo), Gustavs Skalde, Pauls Palms, Otto Palms, Roberts Dzelzskalejs, Jūlijs Irbe, Nikolajs Lācis, Olgerts Boms, Verners Skudrulis, Jānis Rutkis, Peters Peļše, Ansis Erdmans, Evalds Kolīņš (pie Vareļiem).

Pulkv.-leitn. Kripenis

Kara skola kaujas laukā.

II.

17. novembrī Kara skolai tika uzdots aiz Cēsu pulka forset Lielupi, pēc kam uzbrukt Kronvirčavas virzienā ar noliuku pārkert Jelgavas-Sauļu dzelzceļa līniju. Reizē ar Kara skolu vajadzēja arī Latgales un Vidzemes div. pulkiem pāriet uzbrukuma, lai uz mūsu valsts proklamēšanas dienu atbrīvotu Jelgavu. Ņemot vērā vēl nepabeigto Latg. div. pārgrupēšanu, šīs vispārējās uz-

brukums tiek atlikts uz 18. nov. 17. nov. Kara skola uzņema ar ienaidnieku saskarus, ieņemot ar vienu vadu Vareļus, kur iegūst arī 1 ložm.; ar vienu vadu Plaņus, uz Lielupes labā krasta. Lai atvieglotu 18. nov. uzbrukumu, naktī no 17. uz 18. nov. Kara skolas pusrota fors? pie Plaviņām Lielupē, bet pretinieks padzen skolas pusrotu atpakaļ. 18. nov. rītā Kara skola izved pārgrupēšanu, lai Plaņu rajonā jau ar stiprākiem spēkiem forsetu Lielupi. Bet vēl pirms mūsējā pretinieks ievada savu uzbrukumu. Tas

versts pret Vareļiem, jo pēdējo rajonā mūsu fronte atravās no Lielupes un zem tā snā tenka pārsviedās tālāk uz ziemeļiem uz Iecavas upes līniju. Šāds stāvoklis deva pretiniekam iespēju uzbrukt Vareļiem no divām pusēm. Vareļos esošais vads bija līdz uzbrukuma sākumam pastiprināts vēl ar pusvadu, tomēr tur esošā pusrota nebija spējīga pretiniekā uzbrukumu atstāt. Kad viņa apņemošās kustības sāka pusrotu nopietni apdraudēt, tiek ievadīta atkāpšanās. Klajais lauks deva maz patvēruma atējošiem, pati atēšana notika zem stipras pretiniekā krustuguns, tā kā pusrotas zaudējumi augtin auga. Līdz ar Vareļu zaudēšanu ap pusdienas laiku nācās atstāt arī Plaņus, atvelkoties aiz Garozas upes, uz kuras stāvot jau skola atsitā turpmākos pretiniekā uzbrukumus. Tomēr ap pusnakti, ņemot vērā savu kaimiņu atēšanu, arī Kara skolai nācās atiet uz Dāvju māju rajonu (ap 12 km. uz ziemeļaustr. no Garozas stac.). 17.—18. nov. kaujas bija prasījušas sekošus upurus: 12 kad. kritušus, no kuriem vairāki krituši gūstā, ievainoti un no bermontiešiem zveriskā kārtā nogalināti, 1 virsn. un 10 kad. ievainotus. 19. nov. mūsu daļas cenšas atgūt iepriekšējā dienā zaudēto stāvokli. Kara skola izvirzās līdz Audes, Sereni mājām kur saņem rīkojumu iet uz Tiltiņiem (ap 6 km. ziemeļ. no Garozas stac.) un palikt div. rezervē.

20. nov. atjaunojas mūsu uzbrukums. Kara skolai tiek uzdots uzbrukt starp Rīgas un Cēsu pulkiem Pupmajī, Tetelmīndes mž. virzienā. Purnājus ieņem neizdodas. Vienam vadam gan palaimējas nemanot nakti tumsā izkļūt cauri pretiniekā novietojumam un iedzīlāties viņa aizmugure, sasniedzot Jelgavas-Daudzevas dzelzceļa līniju, izsūtīt izlokus pat līdz Tetelmīndes mž. uz Lielupes, tomēr iepriekšējo dienu neveiksmes spiež būt piesardzīgiem, un vads tiek atvilts atpakaļ. Šinī nakti uzbrukuma skolas zaudējumi ir 2 ievainotie. 21. novembrī skola tiek nosūtīta uz Jelgavas šoseju Rīgas pulka kom. rīcībā. Šis pārgrupēšanas laikā izšķīrās Jelgavas liktenis mums par labu, un Kara skolai tiek uzdots uzņemties Jelgavā garnizona dienestu.

29. nov. Kara skola pārnāk uz Rīgu,

virsoņi — vienuļa zemnieka sēta. Draudzīgi mirdz pelēkais, skaidriņam klatais jumts mums pretim.

Zemnieka māju sauc: „Lavingars“. Lūk, kam gan tādēļ, ka Alpu vēju satrauktās agrīnā pavasara naktis lavīnas perkopodamas šūc ieieja.

Pats saimnieks iesaukts kara dienestā. Viņš kaut kur kalnajos apsargā ierakumus. Viņa jaunā sieviņa ir cerības. Gaidā drīzuma bērniņu. Veca, sirna kalpone tai palīdz mājas darbos. Es to reiz redzēju. Man bij jākalpo gar māju garām: Bailīga, apspīsta, nenoliedzami dienvidniece. Man atmiņā palikušas viņas lielās, bēdīgās, degošās acis.

Es vēroju no mūsu apcietinājumiem naidnieka stāvokli. Pagriezu tālskatu neviļus uz zemnieka māju. Ir noskaidrojies. Alpu vējš aizdzinis mākoņu blākus pāri „Jugam“ (Alpu kalnājs).

No sodrējiem nomelnotā mājas skursteņa kapj taisni, kā svece gaisā dūmstabi. Prātodams apskatu zilganos tvaikus. Cik patīkami, tā iegriezies „uzkurt“ uguni lauku mājās. Papriekšu skatu malciņa, tad mazi žagariņi. Tie brakšķedami, šņakdami ķer uguni. Vēlāk jau lielaku malku, kas ož pēc sveķiem. Un cik tad silti, patīkami!

Dūmu stabs sabiezojās. Un uzreiz pārtrūkst vairākas sekundes nenaz nav. Lūk, kam vecais kamīns samaitājies?

Ai ne, tur jau viņi atkal ir... stiprāki un biežāki, kā agrākie. Un pēc maza laiciņa atkal aptrūkst... parādas atkal — un pēc zināmiem starpbrīžiem izpaliek...

Es uzlecu: tur vairs nav labi. Tur mājās kāds ko...

„Dūmu signāli?“ čukst mans vecais virsseržants, kurš es kļūšāni piesaucu klāt. Tad mēs kāpām viegliņām zemē, klusu, pa slepenu, diezgan bailīgu klinšu taciņu. Līnām, kā mednieki, kas uzmana biklos meža kustoņus.

Pie apkvepuša kamina atvērtam durvīm stāv vecā kalpone. Spokaina gaistma apspīd tas adas dzeltēno seju. Viņa lielgobu blūkus saviem kaulainiem pirkstiem sprakstoša uguni, tad saķer ar kreiso roku nokvepušu dēli un bīda to kamina rīklē. Lai pārtrauktu dūmu staba uzkapšanu.

„Ko jūs tur darāt?“ uzkliežu vecajai. Saķeru to aiz kaulainā pleca.

„Kas tad ir noticis?“ jautā jenākdama skaistā, jaunā saimniece. Zilām acīm gaišiem matiem, bet jau stipri izplūdušu stāvu. Tā neko nenojauž.

Sirmgalve pagriežas mierīgi pret mani. Viņas vaibsti līk bālumā. Acis deg kā uguns. Nevaru vairāk savaldīties. Kliežu: „Jūs signalizējat naidniekam ar dūmiem!“ Saspiežu viņas noliesējušās rokas.

Viņa stāv klusu. Tikai asi elpo. Viņas degošais skats slīd pa manu sanīknoto seju: „Šī Signor! Per la mia patria!“ (Ja, kungs! Par manu tēviju!) Jo skaidri, pat svinīgi viņa sāka šos vārdus. Lūj mierīgi aizvesties. Gaļam ejot met pēdējo skatu uz koka grieztā Pestītāja telu tumsajā priekšnamā...

Pēc kara laika likuma viņa bij noziedz-niece. Bet savai tēvijai viņa bij — varone.

Tulk. —ein.